

SUOMEN SISÄINEN TURVALLISUUS

Talous, globalisaatio ja maahanmuutto –
uhkakuvat muuttuvassa maailmassa

Oskar Matias Siegrids

Helsingin yliopisto

Valtiotieteellinen tiedekunta

Yleinen valtio-oppi

Pro gradu -tutkielma

Marraskuu 2020

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty		Laitos – Institution – Department	
Valtiotieteellinen tiedekunta		Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos	
Tekijä □– Författare – Author			
Oskar Matias Siegrifrids			
Työn nimi – Arbetets titel – Title			
Suomen sisäinen turvallisuus. Talous, globalisaatio ja maahanmuutto – uhkakuvat muuttuvassa maailmassa			
Oppiaine – Läroämne – Subject			
Yleinen valtio-oppi			
Työn laji – Arbetets art – Level	Aika – Datum – Month and year	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages	
Pro gradu -tutkielma	Marraskuu 2020	64	
Tiivistelmä – Referat – Abstract			
<p>Tämä pro gradu -tutkielma on kvalitatiivinen, diskurssiteoriaan pohjautuva työ, jossa tarkastellaan Suomen sisäistä turvallisuutta. Tutkielmassa tutkitaan sitä, miten Suomen sisäinen turvallisuus on rakennettu, mitkä turvallisuuden suurimmat uhkakuvat ovat, ja erityisesti kenelle turvallisuutta luodaan. Yksi työn tutkimuskysymyksistä keskittyy myös siihen, kuinka sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat sisäisessä turvallisuudessa otettu huomioon. Sisäistä turvallisuutta on mielenkiintoista tutkia, sillä valtion käyttämänä määritelmänä se on uusi. Sisäisen turvallisuuden rakennetta ja diskurssia tutkimalla saadaan käsitys turvallisuuden sisällöistä, rajanvedoista ja ristiriidoista. Lisäksi voidaan nähdä mihin suuntaan turvallisuuspolitiikka on Suomessa liikkunut.</p> <p>Tämän tutkielman aineistona toimii valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteko ja strategia. Selonteko on Suomen ensimmäinen sisäistä turvallisuutta käsittelevä valtiontason dokumentti. Sitä seurannut sisäisen turvallisuuden strategia on yksi Juha Sipilän hallituksen periaatepäätöksistä. Strategiassa keskitytään arvioimaan Suomen sisäisen turvallisuuden lähitulevaisuutta, jonka lisäksi se sisältää toimenpideohjelman. Toimenpideohjelma koostuu 39 erillisestä toimenpiteestä, joiden tarkoituksena on tehdä Suomesta hallitusohjelman vision mukaisesti maailman turvallisimma maa elää, asua, yrittää ja tehdä työtä.</p> <p>Tutkielman menetelmien avulla käsitteellistetään Laclau ja Mouffen diskurssiteoriaa. Laclau ja Mouffen diskurssiteoria on poststrukturalistinen teoria, jossa kielen ja kaiken sosiaalisen nähdään muovaavan todellisuutta. Toisin sanoen kielen rakenteet ovat valtarakenteita. Diskurssit ovat ainiaan liikkeellä olevia ja muovautuvia prosesseja vuorovaikutuksessa niitä ympäröiviin muihin diskurssihin. Diskurssiteorian avulla voidaan tutkia näitä prosesseja, valtarakenteita, identiteettejä sekä kielen sisään rakennettuja ristiriitoja ja suhteita.</p> <p>Suomen sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa turvallisuus tuodaan esiin lähinnä haasteiden tai uhkien kautta. Sisäisen turvallisuuden keskeiset kiinnepaikat ovat talous, globalisaatio ja maahanmuutto. Näistä talous saa suurimman painoarvon ja sitä käytetään perusteena eri toimille ja näkemyksille. Myös maahantulo ja globalisaatio ovat merkittäviä tekijöitä turvallisuudessa, ja näihin liitetään esimerkiksi talouden taantumaa, arvojen sirpaloitumista, terrorismia, ja järjestäytyntä rikollisuutta. Mielenkiintoista on, että vaikka selonteon alkusanoissa korpuheisesti nostetaan esiin yhteiskunta- ja sosiaalipolitiikan suuri rooli sisäisen turvallisuuden rakentamisessa, sivuutetaan ne selonteossa ja strategiassa miltei täysin. Sukupuolten välinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus jätetään myös surutta sisäisen turvallisuuden strategian ja selonteon ulkopuolelle.</p> <p>Tutkimuksen tulokset vahvistavat suurilta osin aiempaa tutkimusta. On kuitenkin jokseenkin yllättävää, että maahantulo on sisäisessä turvallisuudessa nostettu niinkin keskeiselle paikalle. Maahantulon nostaminen uhkakuvien kautta sisäisen turvallisuuden keskiöön, on myös huomattavaa poliittista vallankäyttöä. Jatkoa ajatellen, olisinkin mielenkiintoista nähdä, miten sisäinen turvallisuus Suomessa kehittyy ja mitä siinä tulevaisuudessa korostetaan. Jää myös nähtäväksi onko sisäinen turvallisuus tullut Suomen politiikkaan jäädäkseen, vai sulautetaanko se jatkossa osaksi muuta turvallisuuspolitiikkaa.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords			
sisäinen turvallisuus, turvallisuuspolitiikka, talous, maahanmuutto, globalisaatio, diskurssi, feminismi			

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	4
2 Teoria ja aikaisempi tutkimus	6
2.1 Turvallisuuden käsitteestä	6
2.2 Turvallisuuden tutkimus	7
2.3 Turvallistamisen teoria.....	9
2.4 Feministinen politiikantutkimus sekä turvallisuuspolitiikka	11
2.5 Poststrukturalistinen turvallisuustutkimus	17
2.6 Turvallisuuden hallinta sekä turvallisuus Suomessa	18
2.7 Yhteenveto ja tutkimuskysymykseni	19
3 Tutkimusasetelma.....	22
3.1 Ernesto Laclau'n poliittinen diskurssiteoria.....	23
3.2 Diskurssiteoria ja feminismi	27
3.3 Aineisto	28
3.4 Menetelmä.....	29
4 Empiirinen analyysi	34
4.1 Sisäisen turvallisuuden selonteko.....	35
4.2 Sisäisen turvallisuuden strategia.....	40
5 Päätelmät	58
5.1 Suomen sisäisen turvallisuuden keskeisimmät kiinnkohdat.....	58
5.2 Suomen sisäisen turvallisuuden keskeiset toimijat ja tahot.....	60
5.3 Sukupuoli, vähemmistöt ja yhdenvertaisuus Suomen sisäisessä turvallisuudessa	61
5.4 Pohdintaa	63
Lähteet	65

1 Johdanto

Tutkin pro gradu -tutkielmassani Suomen sisäistä turvallisuutta ja sitä koskevaa politiikkaa. Tutkimuksessani fokus on sisäisen turvallisuuden diskurssissa sekä siinä, kuinka maahanmuutto, pakolaisuus, sukupuoli sekä intersektionaalisuus tulevat diskurssissa esiin.

Diskurssiteorian mukaan, diskurssi on analyyttinen työkalu, jonka avulla voidaan tutkia yhteiskuntaa. Lyhykäisyydessään voi sanoa, että kaikki sosiaalinen, niin tekeminen, kanssakäyminen, kirjoittaminen kuin lukeminen, on osa diskursiivista rakennelmaa. (Jørgensen ja Phillips 2002, 24) Ihmiset tulkitsevat tätä rakennelmaa jatkuvasti, sillä tulkinta on osa ihmisen tekemää havainnointia. Täten diskurssit muovaavat yhteiskuntaa ja ihmisiä, ja samalla ihmiset ja yhteiskunta muovaavat diskurssia. Toisin sanoen, tutkimalla diskurssia, voimme tutkia sitä ympäröivää yhteiskuntaa ja ihmisiä.

Käytän tutkielmassani diskurssianalyysiä, jotta voin tarkastella sisäisen turvallisuuden rakennelmaa, sen osasia sekä tähän liitettyjä eri toimijoita. Kartoittamalla diskurssia ja sen eri osia, vaiheita ja momenteja, tarkastelen Suomen valtion rakentamaa sisäistä turvallisuutta.

Tutkimuskysymykseni:

1. Mitkä asiat ovat Suomen sisäisen turvallisuudessa keskeisimmät kiinnepohdat, jotka antavat tukea ja kiinnittyneisyyttä koko sisäisen turvallisuuden rakennelmalle?
2. Mitkä toimijat ja tahot nostetaan esille sisäisen turvallisuuden diskurssissa ja mitkä toimijat ja tahot rajataan diskurssin ulkopuolelle?
3. Kuinka eri vähemmistöt sekä sukupuoli otetaan sisäisessä turvallisuudessa huomioon?

Määrittäessä mitä turvallisuuspolitiikka on, tulee käsite turvallisuus ensiksi määritellä. Yhteiskuntatieteissä turvallisuuskäsitteistön luonteeseen vaikuttaa se, mihin tieteelliseen traditioon valittu käsite perustuu. Turvallisuus on sisäisesti ambivalentti ja paradoksaalinen käsite. Turvallisuus voidaan nähdä niin positiivisessa kuin negatiivisessa mielessä, riippuen tutkijan tieteellisistä lähtökohdista ja näkökulmista. Valtioon kytkettynä käsitteenä turvallisuus kantaa esimerkiksi vastakkaisten valtiokäsitysten jännitteitä. Valtion ja vapauden suhde on valtion ja turvallisuuden

ristiriitaisen olemuksen ehkä merkittävin teoreettinen dilemma. Rajoittaako valtion pakkovalta vapautta vai mahdollistaako valtio vapauden? Onko vapaus vapautta jostakin vai vapautta johonkin? Onko turvallisuus edellytys jollekin toiminnalle, vai suojautumista joltain muulta toiminnalta? (Virta 2012, 116)

Feministinen kansainvälinen politiikantutkimus ja sitä kautta myös feministinen turvallisuuspolitiikantutkimus ovat verrattain uusia tutkimuksenaloja. Feminististä turvallisuuspolitiikan tutkimusta ruvettiin harjoittamaan vasta 80-luvulla. (Wibben 2011, 21) Perinteinen turvallisuuspolitiikka katsoo yhteiskuntaa vain ylhäältä käsin, ja yksittäisten ihmisten elämä jää usein pimentoon. Feministisessä analyysissä nostetaan usein esiin juuri eri taustatekijöiden, kuten esimerkiksi sukupuolen, rodun, kulttuurin ja kielen merkitys henkilön elämään yhteiskunnassa. Useamman eri taustatekijän risteytymistä kutsutaan intersektionaalisuudeksi. Useat feministit ovat nostaneet juuri intersektionaalisuuden keskeiseksi tekijäksi, joka vaikuttaa huomattavasti ihmisten elämään ja mahdollisuuksiin.

Analyysissäni käytän aineistona sisäministeriön selontekoa sisäisestä turvallisuudesta sekä sisäisen turvallisuuden strategiaa. Näissä turvallisuuden käsitettä ei kummemmin avata, mutta turvallisuus on jotain, jolla turvataan asuminen, yrittäminen ja työn tekeminen. (sisäministeriö 2017, 10) Toisin sanoen sisäministeriön teksteissä on ainakin osittain hyvin pragmaattinen lähestymistapa turvallisuuteen ja sen käsitteellistämiseen. Toisaalta, koska turvallisuuden käsitettä ei sen kummemmin avata, näkyy se myös strategiassa esimerkiksi siinä, että turvallisuudesta saatetaan puhua eri kohdissa eri tavoin.

2 Teoria ja aikaisempi tutkimus

Tutkielmani toisessa luvussa esittelen teoriaa sekä aikaisempaa tutkimusta turvallisuuden tutkimuksen kentältä. Aloitan avaamalla turvallisuuden käsitettä teoreettisesta näkökulmasta, jonka jälkeen kerron turvallisuuden tutkimuksen yleisistä suuntauksista. Turvallisuuden tutkimuksen kentältä tutkimukselleni tärkeä teoriasuuntaus on turvallistamisen teoria. Turvallistamisen teorialla on läheinen suhde diskurssiteoriaan. Turvallistamisella tarkoitetaan, että jokin asia esitetään valtion toimesta turvallisuutta koskevaksi, ja se nostetaan politiikan yläpuolelle. Näin voidaan ottaa käyttöön toimia ja ratkaisuja, joita ei normaalioloissa voitaisi käyttää (Buzan ja Hansen 2008, 213 – 214).

Käyn tässä luvussa myös läpi feminististä politiikantutkimusta sekä feminististä turvallisuuspolitiikkaa.

Luvun loppua kohden käsittelen turvallistamisen teorialle läheistä poststrukturalistista turvallisuuden tutkimusta, jonka jälkeen kerron käytännön turvallisuushallinnosta keskittyen Suomen hallintoon.

2.1 Turvallisuuden käsitteestä

Turvallisuuspolitiikka on luonteeltaan monialainen. Eri lähestymistapoja turvallisuuteen löytyy muun muassa sotatieteiden, kansainvälisten suhteiden, valtio-opin, hallintotieteen, sosiologian, sosiaalipolitiikan ja kriminologian traditioista. Näin ollen myös turvallisuuden käsitteiden kirjo on laaja. (Virta 2012, 112 – 113)

Turvallisuuden käsite on aina sidottu siihen traditioon ja tieteenalaan, josta tutkija lähtee liikkeelle ja täten se täytyy aina määritellä tapauskohtaisesti, niin laajoissa monitieteisissä tutkimusprojekteissa, kansainvälisessä yhteistyössä, strategioissa, lausunnoissa ja kaikissa muissa tapauksissa. Tämä myös siksi, että tieteenalat luovat omia käsityksiään turvallisuudesta. (Virta 2012, 116, 118 & 121)

Turvallisuuspolitiikassa ja sen tutkimuksessa nähdään keskeisenä käsite valtiosta. Virran (2012, 116) mukaan valtion ja vapauden sekä valtion ja turvallisuuden suhde on kaksijakoinen ja paradoksaalinen. Valtion asettama järjestys tuottaa turvallisuutta ja vapautta, mutta juuri vapautta rajoittamalla. Henkilökohtainen vapaus ja turvallisuus limittyvät yhteen, sillä nyky-yhteiskunnassa ei voi olla turvallisuutta ilman vapautta. Sen lisäksi, että valtion tehtävänä on tuottaa turvallisuutta sen jäsenille, on valtiolla

myös itseintressi. Valtio pyrkii säilyttämään ja turvaamaan oman turvallisuutensa, niin sisäisiä kuin ulkoisia uhkia vastaan. Virran mukaan (2012, 117) valtion harjoittama oman turvallisuuden säilyttäminen voi olla ristiriidassa yksittäisten henkilöiden turvallisuuden ja vapauden kanssa.

Valtiotieteissä turvallisuuden käsitteistä keskeisimmät ovat valtio, hallinto ja järjestys. Kollektiivinen turvallisuus koostuu yksilöistä, ja täten yksilö on sekä turvallisuuden toimija, että sen kohde. Turvallisuuden tunnetta tuotetaan, kun ihmiset tekevät yhteistyötä, organisoituvat ja luovat käytäntöjä turvallisuudesta. (Virta 2012, 119)

Heusalan (2012, 98) mukaan useimpien turvallisuuden käsitteiden sisään on rakennettu olemassa olevat turvallisuusuhat. Lisäksi käsitteet ottavat kantaa siihen, kenen ja miten nämä uhat tulee määritellä sekä mitä sisältyy toimenpiteiden valintaan ja mitoitukseen, jotka varmistavat ja palauttavat turvallisuuden. Käsitteet sisältävät myös tietoa siitä miten turvattavan yhteisön osallistuminen ja vaikuttaminen turvallisuuteen onnistuu.

Nykyään turvallisuuden käsite on entisestään laajentunut, ja pitää sisällään paitsi perinteisen valtiollisen turvallisuuden, myös kulttuurisen turvallisuuden, sosiaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden, sekä uudemman ekologisen ja teknologisen turvallisuuden. Eri turvallisuuksien suuri määrä tuottaa sekaannusta turvallisuudesta puhuttaessa. (Virta 2012, 121)

2.2 Turvallisuuden tutkimus

Turvallisuuden tutkimus on saanut alkunsa kansainvälisten suhteiden tutkimuskentällä. Tässä turvallisuuden tutkimuksen traditiossa ulko- ja puolustuspolitiikka ovat olleet turvallisuuden tutkimuksen tärkeimmät osa-alueet. Vielä tänäkin päivänä turvallisuustutkimusta tehdään eniten kansainvälisten suhteiden tutkimuskentällä, ja sen sisällä tutkimusta dominoi kaksi koulukuntaa, neorealismi ja liberaali kansainvälisyys. Neorealismi näkee valtion toimijana, jota ohjaa sen resurssit ja jonka ulko- ja turvallisuuspolitiikka ovat suoraan johdettavissa valtion tavoitteista. Vaikka neorealismi usein esitetään arvovapaana suuntauksena, ei neorealistisessa tutkimussuuntauksessa kuitenkaan kiistettä, etteikö eri valtioilla olisi erilaiset kulttuurilliset, etniset, historialliset ja maantieteelliset taustat, joille valtiot rakentuvat. Toinen vahva koulukunta turvallisuustutkimuksen kansainvälisten suhteiden kentällä on liberaali kansainvälisyys, jonka mukaan valtioiden arvopohjaiset preferenssit ohjaavat ja järjestävät kansainvälisiä suhteita moniarvoisella pelikentällä. Erona näiden kahden

välillä voidaan nähdä, että neorealismissa arvotausta ei vaikuta itse kansainvälisten suhteiden pelikentälle, vaan arvojen nähdään vaikuttavan ainoastaan valtion tavoitteisiin ja resursseihin. Liberaalin kansainvälisyyden mukaan arvot kuitenkin vaikuttavat itse kansainvälisiin suhteisiin pluralistisella pelikentällä. (Heusala 2012, 101 – 102)

Neorealismien oletuksia kansainvälisistä suhteista ovat muun muassa, että ihminen tavoittelee valtaa itselleen, että valtiot yrittävät toteuttaa omia kansallisia intressejään, ja että kansainvälisessä järjestelmässä näiden intressien välistä valtaa pidetään tasapainossa. Neorealismi hyödyntää usein muun muassa peliteoriaa, sillä siinä oletetaan kaikkien osapuolien käyttäytyvän rationaalisesti. (Heusala 2012, 101 – 102)

Maailman järjestelmien teoria, joka on ottanut vaikutteita marxilaisesta historiallisesta materialismista, korostaa puolestaan kansainvälisten taloudellisten rakenteiden vaikutusta valtioiden toimintaan. Tässä tutkimussuunnassa on erityisesti katsottu vaihtosuhteita maailman varakkaan keskustan ja takapajuksen periferian välillä. (Heusala 2012, 102)

Kriittinen teoria ja kriittinen turvallisuustutkimus, jotka ovat haastaneet kansainvälisiin suhteisiin pohjaavia suuntauksia turvallisuustutkimuksen kentällä kylmän sodan päättymisen jälkeen, ovat tutkineet turvallisuuden määrittelyä ja turvallisuuden poliittista sisältöä. Kriittinen turvallisuustutkimus on kyseenalaistanut valtion roolia turvallisuuden legitimoinnissa ja kohdistanut huomiota niin sanotulle valtion turvallistamiskulttuurille. Kriittinen turvallisuustutkimus on yrittänyt laajentaa tutkimuksen teemoja, sillä sen mukaan perinteinen turvallisuustutkimus on staattista ja fokus on liiaksi sotilaallisuudessa. (Heusala 2012, 102 – 103)

Heusalan (2012, 103) mukaan kylmän sodan jälkeen on alettu käyttämään käsitteitä kokonais- ja inhimillisestä turvallisuudesta. Teoriaan ja tutkimuskysymyksiin ovat vaikuttaneet suuresti kansainvälisten rajojen siirtyminen, valta-asemassa olevien toimijoiden moninaistuminen, ja tätä kautta muun muassa terrorismi, maahanmuutto ja pakolaisuus ovat astuneet turvallisuustutkimuksen kentälle. Kokonaisturvallisuuden käsitteellä tarkoitetaan turvallisuuden tarkastelemista yli sektoreiden ja maarajojen niin laajalla kuin yksityiskohtaisella tasolla. Kokonaisturvallisuuden tutkimuksessa erityisesti turvallistaminen sekä alueelliset turvallisuuskompleksit ja eri politiikan alueet ovat tutkimuksen keskiössä ja näiden vaikutusta toisiinsa on tutkittu. Tutkimuksessa on huomioitu, kuinka muita poliittisia asioita yhdistetään turvallisuuspolitiikan piiriin, ja

tällä tavalla eri alueiden politiikkaa turvallistetaan (esimerkiksi ympäristö- tai sosiaalipolitiikkaa). Turvallistaminen tukee myös turvallisuushallinnon kehittämistä, joita tehokkuuspäämäärät ohjaavat uusien monialaisten ja rajat ylittävien uhkakuvien maailmassa.

Suomalaisessa kokonaisturvallisuudessa on merkittäviksi asioiksi nostettu turvallisuushkien näkeminen samanaikaisesti kansallisina, hallinonalattomina sekä globaaleina, joilla kuitenkin on eri yksilöihin erilaisia alueellisia ja paikallisia vaikutuksia. (Heusala 2012, 104 – 105)

Näiden käsitteiden lisäksi turvallisuutta on myös katsottu yksilöstä lähtien. Turvallisuuden tutkimuksessa on puhuttu inhimillisestä turvallisuudesta, jossa fokuksessa on yksilö ja yhteisöt. Inhimillisen turvallisuuden tutkimuksessa on turvallisuutta tuotu esiin käänteisesti turvattomuuden, pelon ja vapauden puutteen avulla. Inhimillisen turvallisuuden nähdään ammentavan emansipatorisesta turvallisuusajattelusta, jossa yritetään tuoda ilmi turvattomuutta ja täten tutkimussuuntaus koskettaa myös epätasa-arvoa, oikeudettomuutta ja eri elinolosuhteista johtuvaa turvattomuutta. Turvattomuuden tunne ja turvallisuusdiskurssi ovat inhimilliselle turvallisuudelle tärkeitä käsitteitä. Inhimillisessä turvallisuudessa turvallisuutta pyritään laajentamaan vallan periferiassa oleville yksilöille ja yhteisöille. (Heusala 2012, 105 – 106) Inhimillinen turvallisuudentutkimus on myös hyvin lähellä feminististä turvallisuuden tutkimusta, siinä että kumpikin ovat emansipatorisia ja yksilölähtöisiä tutkimussuuntauksia.

Inhimillinen turvallisuusajattelu ja tutkimus, ovat onnistuneet siinä, että nämä ovat tuoneet politiikan ja tutkimuksen piiriin uusia ääniä ja narratiiveja.

Turvallisuustutkimuksen valtiokeskeisyydestä on osittain päästy irti, ja inhimillinen turvallisuusajattelu on saanut pohtimaan itse turvallisuuden perustaa. Inhimillisen turvallisuustutkimuksen kentällä on myös pohdittu rakenteellista turvattomuutta ja väkivaltaa, joka estää tiettyjä ryhmiä osallistumaan yhteiskuntaan tasa-arvoisesti. (Heusala 2012, 106)

2.3 Turvallistamisen teoria

Turvallisuustutkimuksessa niin kutsuttu Kööpenhaminan koulukunta on keskittynyt diskursiiviseen turvallisuuteen. Yhteiskunnallinen turvallisuus nähdään yhteiskunnan kyvykkyytenä jatkaa olemassaoloaan ja ylläpitämään sen oleellista luonnetta alati

muuttuvassa maailmassa ja uusien sekä uusiutuvien uhkien edessä. Erona perinteisestä turvallisuustutkimuksesta on siinä, että turvallisuuden keskipiste on vaihtunut valtiosta yhteiskuntaan. Tätä kautta on ollut mahdollista tutkia tapauksia, joissa valtio ja yhteiskunta eivät ole olleet yhteneväisiä, esimerkiksi kun valtio on uhannut kansallisia vähemmistöjään. Yhteiskunta on toiminut analyysin työkaluna perinteisen turvallisuustutkimuksen valtiokeskeisyyden ja kriittisen turvallisuustutkimuksen yksilön tai globaalin turvallisuuden välillä. Yhteiskunnallisen turvallisuuden teoriassa vain yhteiskunta ja valtio voivat olla tutkimuksen kohteina, mutta niin globaali kuin yksilön turvallisuus vaikuttavat tähän viitekehykseen. (Buzan ja Hansen 2008, 212 – 213)

Turvallistamisen teoriassa on juuret kolmeen suuntaan, puhetoimituksen teoriaan, Carl Schmittin turvallisuuden ja poikkeustilan politiikkaan sekä perinteiseen turvallisuuden tutkimukseen. Turvallisuus on turvallistamisen teoriassa kansallisen turvallisuusdiskurssin tuote. Toisin sanoen, turvallisuuden määritelmä luodaan diskurssissa ja turvallisuudella on sekä diskursiivista, että poliittista valtaa. Turvallisuus itsessään ei ole tavoite tai tila, vaan käsite, jonka avulla turvallistamista tehdään. Turvallistaminen on prosessi, jossa ongelma esitetään turvallisuutta koskevana ilmiönä. Kun jokin asia koskee turvallisuutta, voidaan se sulkea ulos poliittisen ja yhteiskunnallisen keskustelun piiristä. Turvallistamisteorian mukaan turvallistamisella korostetaan auktoriteettien tärkeyttä sekä luodaan uhkia ja vihollisia. Turvallistamisen avulla voidaan tehdä toimia, joilla turvataan kyky tehdä päätöksiä ja ottaa käyttöön kriisitoimenpiteitä. (Buzan ja Hansen 2008, 213 – 214)

Kuvaamalla jokin ongelma tai asia turvallisuutta koskevaksi, voidaan tämä nostaa politiikan yläpuolelle. Turvallisuusasiat nousevat politisoitujen asioiden yläpuolelle, sillä ratkaisut turvallisuutta koskeviin huoliin esitetään välttämättöminä, ja täten ratkaisut luodaan kiistämättömiksi ja keskustelun ulottumattomissa oleviksi. Näin nämä asiat, jotka diskurssi leimaa turvallisuusuhiksi, voidaan käsitellä nopeammin ja käyttäen keinoja, jotka muutoin koettaisiin olevan vastoin niin yhteiskunnan laillisia kuin sosiaalisia normeja. Tämä turvallistamisen diskursiivinen valta saattaa myös turvallisuuden toimijat ja turvallistamisen kohteet yhteen turvallisuusuhan edessä. Toimijat, esimerkiksi valtion johto, ilmoittavat jonkin kohteen olevan suuren ahdingon edessä turvallisuusuhan takia, ja että tätä kohdetta tulee suojella. (Buzan ja Hansen 2008, 214) Loistavana esimerkkinä turvallistamisesta on viimeisten päivien, viikkojen ja kuukausien aikana koettu pandemia ja sitä seurannut kriisi, kun käytännössä koko

maailma on asetettu poikkeustilaan. Koronavirus on esitetty poikkeuksellisen turvallisuusuhkana, ja tästä johtuen on pystytty radikaalisti kajoamaan niin yhteisöjen kuin yksilöidenkin perustavanlaatuisiin oikeuksiin. Tähän liittyy myös se, että objektiivisesti on hyvin vaikea sanoa, kuinka mahtava turvallisuusuhka on kyseessä, tai miten tämä tulisi ratkaista. Mutta diskursiivisesti koronavirusta on kasvatettu niin vahvasti, että siihen nojautuen on voitu ottaa käyttöön hyvin ennennäkemättömän suuria turvallisuustoimia. (Yle 2020)

2.4 Feministinen politiikantutkimus sekä turvallisuuspolitiikka

Niin kuin edellä on kuvattu, on turvallisuuden tutkimus ollut suurin osin painottunutta kansainvälisten suhteiden tutkimusalueelle. Minun tutkimuksessani on kuitenkin tarkoitus katsoa Suomen sisäistä turvallisuutta, ja tämän voi nähdä eroavan kansainvälisten suhteiden turvallisuudesta ainakin seuraavin tavoin. Ensiksi, tutkimukseni lähtökohtana on ihminen, eikä valtio. Näen tutkimuksessani turvallisuuden pyrkimyksenä turvata yksilön ja yhteisöjen turvallisuus valtion rajojen sisällä. Tässä suhteessa kansainvälisten suhteiden turvallisuuden valtiokeskeisyys ei toimi minun tutkimuksessani. Toiseksi, kansainvälisten suhteiden turvallisuuteen liittyy usein ulkoinen konflikti, tai uhka siitä. Sotilaallisuus, jota on myös kritisoitu, on läsnä kansainvälisten suhteiden turvallisuuden käsitteessä.

Sisäisen turvallisuuden tutkimiseen voi soveltaa kriittisen turvallisuustutkimuksen turvallistamisen käsitettä, sekä inhimillisen turvallisuusajattelun yksilöön pohjautuvaa emansipatorista turvallisuuden käsitettä, ja käytän myös näitä osaksi tutkimuksessani. Kuitenkin jo tutkimuskysymyksissäni pohdin vähemmistöjen ja sukupuolten roolia Suomen sisäisen turvallisuuden ohjelmassa, ja täten käsittelenkin seuraavaksi yleisesti feminististä politiikan tutkimusta, jonka jälkeen keskityn feministiseen turvallisuuspolitiikkaan. Pääpainoni on poststrukturalistisessa tutkimussuuntauksessa, sillä tämä tukee myös käyttämäni diskurssianalyysia.

Feministinen politiikantutkimus on kasvanut yhdessä feministisen liikkeen kanssa. Johanna Kantolan (2006, 1 – 2) mukaan feministisen liikkeen pystyi pitkään jakamaan kahteen ryhmään, sen perusteella millainen suhde heillä oli valtioon. Niihin, jotka pysyivät valtion ulkopuolella, ja pystyivät täten säilyttämään feministisen integriteettinsä, mutta jotka tällä tavoin myös ainakin osittain rajasivat itsensä vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelle, sekä toisaalta niihin, jotka integroituivat valtion

sisään, ja täten pääsivät mukaan vaikuttamaan, mutta samalla joutuivat omaksumaan osia patriarkaalisesta vallasta ja kulttuurista.

On olemassa monta eri feminististä teoriaa valtiosta, muun muassa liberaalifeminismi, radikaalifeminismi, sosialistinen feminismi, Pohjoismainen feminismi sekä poststrukturalistinen feminismi (Kantola 2006, 4). Esitän seuraavaksi eri suuntausten pääpiirteet, miten nämä suhtautuvat valtioon ja suurimmat erot näiden välillä.

Liberaalifeminismi näkee valtion neutraalina välittäjänä eri ryhmien välillä.

Liberaalifeminismi tunnistaa, että valtiolliset instituutiot ovat miesten valloittamia ja että maskuliiniset intressit peilautuvat politiikassa, mutta tämä johtuu liberaalifeminismin mukaan siitä, että valtiota johtaa miesten eturyhmät. Valtio on siis heijastus sen instituutioissa vallallaan olevista ryhmistä. Lisäämällä naisia valtion instituutioihin lisätään yhteiskuntaan myös naisten politiikkaa. Keskeistä liberalistiselle feministiselle liikkeelle on formaali tasa-arvo lain edessä ja että eri sukupuoliä kohdeltaisiin tasa-arvoisesti. Sukupuoltenväliset erot eivät ole julkisessa tilassa tai keskustelussa relevantteja. Liberaalifeminismiä on kuitenkin kritisoitu siitä, että sen valtionkäsite on hyvin suppea, ja valtio käsitteenä sisältää ainoastaan valtiolliset instituutiot. Rakenteelliset suhteet, kuten perhe, sukupuolittunut työnjako sekä sukupuolisorto, jätetään huomiotta. Lakiin nojaava tasa-arvoisuus peittää alleen epäoikeudenmukaiset taloudelliset, sosiaaliset ja psykologiset tekijät. (Bryson 2003, 28 – 29 & 70 – 72; Kantola 2006, 4 – 5)

Radikaalifeminismi näkee taasen valtion luonnostaan patriarkaalisena rakenteena.

Valtion nähdään osaltaan luovan ja myös ylläpitävän syrjiviä sukupuolirooleja.

Radikaalifeminismissä on otettu huomioon usein valtion politiikan ja analyysin ulkopuolelle rajattuja naisten huolia, muun muassa kysymyksiä seksuaalisuudesta ja reproduktiosta. Radikaalifeminismin valtion käsite on laajempi kuin liberaalifeminismin, sillä se sisältää paitsi valtion instituutiot myös laajemmin valtion ja yhteiskunnan. Radikaalifeminismin mukaan ei voida olettaa, että naisten asema voitaisiin vapauttaa valtion kautta, sillä valtiollista ja maskuliinista valtaa on mahdoton erottaa toisistaan. Radikaalifeminismin mukaan feministien tulisi keskittää ja kanavoida pyrkimyksensä tasa-arvoon kansalaisyhteiskuntaan. Vaikka radikaalifeminismi on saanut kiitosta valtion käsitteen laajentamisesta, on sitä kritisoitu siitä, että valtio nähdään perusolemukseltaan patriarkaalisena. Tässä mallissa valtio edustaa

patriarkaattia, joka taasen edustaa miesten valtaa, auktoriteettia tai yliotetta naisista. Kriitikkojen mielestä kumpikaan, maskuliinisuus tai valtakaaan eivät ole yksiulotteisia, tai kumpua yhdestä tietystä lähteestä. Radikaalifeminismiä on myös kritisoitu siitä, että se yleistää naisten kokemaa syrjintää, eikä ota huomioon eroja ajassa tai paikassa. Esimerkiksi länsimaalaiset radikaalifeministiset teoriat sivuuttavat suurilta osin kehitysmaiden naisten kokemukset. (Bryson 2003, 163, 175 & 196 – 197; Kantola 2006, 5 – 7)

Marxilainen feminismi näkee valtion paitsi virallisena instituutiona, niin myös sosiaalisina suhteina. Valtio alistaa naisia ylläpitämällä kapitalismia ja toisintamalla työvoimasuhteita myös perheen sisällä. Naisten asema on syrjinnän kohteena niin töissä kuin sen ulkopuolelle jättämisessä, ja marxilaisen feminismin mukaan tämä johtuu perheideaalista. Marxilaisen feminismin mukaan naiset ovat tärkeitä taistelussa kapitalismia vastaan ensisijaisesti työntekijöinä, eivätkä naisina, ja että lisääntyminen ja reproduktio ovat eräänlainen työsuhde naiseuden kategorialle. Sosialistinen feminismi puolestaan yhdistää radikaalifeminismin ja marxilaisen feminismin. Sosialistinen feminismi ammentaa patriarkaatin käsitteen systemaattisena syrjintänä radikaalifeminismiltä, sekä marxilaiselta feminismitä luokkariiston tärkeyden kaikille työntekijöille. Patriarkaatin hierarkkisen sukupuolirakenteen nähdään myötäilevän ja vahvistavan kapitalismin luokkarakennetta, sekä toisin päin. Teorioita siitä, kumpi on kausaalisuhteessa kumpaan, on puolin ja toisin. Marxilaista feminismiä on kritisoitu siitä, että se asettaa marxilaisen analyysin etusijalle, jolloin feministinen analyysi jää tämän varjoon. Sukupuoleen kohdistuva syrjintä yhdistetään aina kapitalismiin, ja jää vain osaksi tätä. Marxismi saa tämän kritiikin mukaan aina yliotteen feminismistä. (Bryson 2003, 203 – 206 & 211; Kantola 2006, 8 – 9)

Vaikka on kyseenalaistettu sitä, että onko yhteneväistä pohjoismaista feminismiä olemassa, mielletään pohjoismaisen feminismin yleensä pitävän naismyönteistä yhteiskuntaa mahdollisena. Pohjoismaisen feminismin mukaan myös naisten poliittinen ja sosiaalinen voimaantuminen tapahtuu valtion kautta ja valtion yhteiskuntapolitiikan mahdollistamana. Pohjoismaisen feministisen analyysin mukaan naisten voimaantumiseen päästään institutionalisoimalla tasa-arvo ja varmistamalla yhtäläiset mahdollisuudet osallistua valtion instituutioissa sukupuolesta riippumatta. Pohjoismainen feminismi on kuitenkin liberaalifeminismiä pessimistisempi sen sukupuolianalyysissä. Yksityiselämässä tapahtuva naisten riippuvuus miehestä, näkyy

valtion tasolla naisten riippuvuudesta julkisesta sektorista. Vaikka julkisen sektorin laajentuminen olisi yleisesti naisille hyväksi, toteutetaan ja suunnitellaan tätä politiikkaa miesvaltaisten järjestelmien kautta. Lisäksi valtion uudelleenjakopolitiikkaa harjoitetaan enemmän ja enemmän markkinatalouden kautta, jossa naisten rooli on vielä julkisvaltaakin huonomassa asemassa. Valtion politiikka koskettaa suuremmin ja enemmän naisia ja heidän elämäänsä kuin miehiä. (Kantola 2006, 10 – 11)

Pohjoismaisen feministisen analyysin voidaan nähdä olevan kontekstisidonnaista ja se ottaa myös huomioon valtioiden historian ja tilan. Pohjoismainen feminismi näkee myös naisten toimintakyvyn tärkeänä. On kuitenkin sanottu, että pohjoismaisen feminismin voimaantumisen ja toimijuuden fokus aliarvioi valtiossa ja yhteiskunnassa valloillaan olevia sukupuolittuneita hierarkioita sekä sukupuolesta johtuvaa segregatiota.

Naisystävällinen valtio nähdään myös ainoastaan yhdessä valossa, jossa nainen edustaa valkoista, heteroseksuaalista, töissä käyvää, pohjoismaista äitiä. Tässä naisrepresentaatioissa ei juuri ole tilaa moninaisuudelle, ja täten monet naiseuden representaatiot jäävät pohjoismaisen naisidentiteetin ulkopuolelle. Pohjoismaisen feminismin kuva tasa-arvosta rakentuu samankaltaiselle kuvalle, naisten ja miesten yhtäläisestä mahdollisuudesta tehdä töitä ja saada palkkaa, kuin liberaalifeminismissä. Tasa-arvo on siis suurelta osin työvoimapolitiittinen kysymys. (Bryson 2003, 226; Kantola 2006, 11 – 12)

Poststrukturalistinen feminismi korostaa valtion välisiä ja sisäisiä eroja. Valtio koostuu toisistaan erillään olevista instituutioista, toimijuuksista sekä diskursseista ja täten sitä tulisi myös tutkia. Poststrukturalistisessa feminismissä tutkitaan ennemminkin valtion käytäntöjä ja diskursseja, kuin sen instituutiota. Valtio ja sen politiikka nähdään diskursiivisina prosesseina, joilla on patriarkaaliset juuret. Valtio ei siis itsessään tai perusolemukseltaan ole patriarkaalinen, vaan näillä prosesseilla ovat patriarkaaliset alkuperät, mutta ne myös muovautuvat ja muuttuvat koko ajan, ja niillä on avoin loppu. Patriarkaatti on rakennettu ja toisintuu valtasuhteissa sekä poliittisissa prosesseissa. Nämä diskurssit yhdessä muiden diskurssien kanssa rakentavat valtion identiteettiä, rakennetta ja toimijuutta. (Bryson 2003, 234; Kantola 2006, 12)

Suhteessa muihin yllä mainittuihin feministisiin suuntauksiin, poststrukturalistinen feminismi näkee valtion moniulotteisena ja se pyrkii löytämään kohtia, jota kautta feministisen kamppailu voi vaikuttaa valtioon. Toisin sanoen, poststrukturalistinen

feminismi ei ainoastaan pyri ottamaan selvää valtion vaikutuksesta sukupuoleen, vaan se yrittää myös löytää keinoja, joilla valtion diskursseja voidaan käyttää hyväksi ja muuttaa. Poststrukturalistisen feminismin näkemys valtiosta moniulotteisena mahdollistaa myös sen, että valtio voidaan nähdä samanaikaisesti positiivisena ja negatiivisena lähteenä feminismille. Täten poststrukturalistinen feminismi myös hylkää ajatuksen feminismin kahtiajaosta joko valtion ulko- tai sisäpuolelle. (Kantola 2006, 12 – 13)

Poststrukturalistisen feminismin keskittyminen valtion diskursseihin, ja käsitys siitä, että diskurssit ovat ainutlaatuisia, koko ajan muovaantuvia ja toisintuvia historiallisia prosesseja, antaa poststrukturalistiselle feministiselle analyysille myös sen edun, että se ei yleistä tuloksiaan muihin valtioihin, vaan tulokset ovat kytköksissä tiettyyn valtioon, tiettyyn aikaan. Poststrukturalistisen feminismin diskurssien ja valtasuhteiden raamissa sukupuolten moninaisuus ja naisten kokemat erot tulevat esille. Poststrukturalistista feminististä analyysiä on kuitenkin kritisoitu juuri siitä, että se antaa liikaa huomiota diskursseille, jolloin instituutiot ja politiikkaohjelmat jäävät varjoon. Usein esille nostettu kritiikki poststrukturalistisen feminismin liittyen onkin juuri, että koska instituutiot tai instituutioiden menetelmät eivät ole analyysin keskiössä, aliarvioidaan se, kuinka vaikeaa on saada muutos aikaiseksi. Poststrukturalistista feminististä analyysiä on myös kritisoitu siitä, ettei se ota huomioon instituutioiden hierarkioita, esimerkiksi keskushallinnon vaikutusvaltaa paikallishallintoon. (Bryson 2003, 233 – 235; Kantola 2006, 13)

Keskeistä feministiselle analyysille ja eritoten feministiselle turvallisuuspolitiikalle on yhteisen ymmärryksen ja normalisoinnin kyseenalaistaminen. Feministinen teoria lähtee usein henkilöiden arkipäiväisistä kokemuksista, joten sen tulee myös sisällyttää yksilöiden moneus teoriaansa. Tämän lisäksi intersektionaalisuudesta, eli sukupuolen, luokan, kansallisuuden, rodun ja muiden identiteettien risteäväisyydestä, on tullut merkittävä osa feminististä tiedettä ja liikettä. Yleistäminen hävittää mielipiteitä ja suosii aina jotain tiettyä mielipidettä ja piilottelee vastuuta. Tämän lisäksi erityisyyden esiintuominen näyttää myös, että jokaiseen asiaan on enemmän kuin yksi näkökulma. Erityisen näkökulman esiintuominen on aina poliittista. (Wibben 2011, 1 – 2, Blanchard 2003, 1290)

Feministinen politiikka on usein paitsi deskriptiivistä myös normatiivista. Tästä normatiivisuudesta sekä positivistisen mallin hylkäämisestä johtuen feministinen analyysi mielletään usein poliittiseksi muttei tieteelliseksi. Tämä varsin yleinen näkemys, ettei feminismi ole tieteellistä, on johtanut siihen, että varsinkin turvallisuuspolitiikassa, kynnys käyttää feministisiä teorioita on ollut varsin suuri. (Wibben 2011, 11 – 12)

Monen perinteisen tutkimusalueen tapaan, kansainvälinen politiikka jättää usein sukupuolen analyysinsä ulkopuolelle. Feministinen turvallisuustutkimus onkin tuonut muun muassa sukupuolen analyysinsä keskiöön. Feministisen tutkimuksen mukaan se, että sukupuoli jätetään kokonaan analyysin ulkopuolelle, johtaa vääristyneisiin kuviin kansainvälisestä politiikasta ja rajaa meidän tietämystämme kansainvälisistä suhteista. Sukupuolineutraalisuus niin tieteissä, kuin käytännössä, on mahdotonta, sillä sukupuoli on sosiaalisesti langetettu linssi, jonka läpi yksilö havainnoi ympärillä olevaa maailmaa. Tämän johdosta eri instituutiot, tavat, ideat ja ajatukset ovat sukupuolittuneita, eri piirteet nähdään maskuliinisina ja feminiinisinä sekä heteronormatiivisesta binäärisestä sukupuolesta tulee normi. (Wibben 2011, 16, Buzan ja Hansen 2008, 208)

Feministinen turvallisuustutkimus on verrattain uusi ilmiö. Ensimmäiset feministiset turvallisuutta koskevat teokset kirjoitettiin vasta 80-luvulla. Rauha, sota ja väkivalta on toisaalta pitkään ollut feministisen tutkimuksen aiheena, mutta näitä on tutkittu historian- ja kulttuurintutkimuksen alueilla. Feministinen turvallisuuspolitiikka kääntää usein painopisteen ylhäältä alas, ja narratiiveja käyttäen ottaa suuresti huomioon turvallisuuspolitiikan vaikutukset yksittäisiin ihmisiin. Feministinen turvallisuuspolitiikka on näin haastanut näkemyksen siitä, että sotia soditaan, jotta voitaisiin suojella haavoittuvaisia ryhmiä. Feministinen turvallisuuden tutkimus on paljastanut, että naiset ja lapset ovat usein kriisitilanteissa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa. Valtiot eivät tarjoa turvallisuutta kaikille, vaan turvallisuutta tarjotessaan uhkaa samanaikaisesti osaa sen sisäisistä ryhmistä joko suoralla tai rakenteellisella väkivallalla. Sodankäynnin teknologisoituminen on myös johtanut siihen, että tappamisesta on poistettu konkreettiset ihmiset (sodankäynnin diskurssi on irrotettu ruumiista). Tämän myötä on myös päässyt ilmoille illuusio puhtaasta sodankäynnistä. Sodankäynnin teknologisoituminen on myös johtanut vastuunkannon hämärtymiseen, juuri koska tappamisesta on poistettu kaikki inhimillisyys. (Wibben 2011, 21, Buzan ja Hansen 2008, 208, 221)

Suurin ero feministisen turvallisuustutkimuksen ja kriittisen turvallisuustutkimuksen välillä on feministisen turvallisuustutkimuksen kysymyksenasettelu. Kumpikin tutkimussuuntaus käsittelee samankaltaisia aiheita ja useimmiten yrittää edistää emansipatorista agenda. Kriittinen turvallisuustutkimus ei kuitenkaan kysy feministisiä tutkimuskysymyksiä, eikä pohjaa tutkimustaan naisten kokemuksiin. Tästä johtuen näiden kahden tutkimussuuntauksen agendat, löydöt sekä toimenpidesuosituksukset ovat hyvin erilaisia. (Wibben 2011, 112)

Wibben pohjaa kirjassaan feministisen turvallisuuspolitiikan analyysinsä narratiiveihin. Narratiivin avulla on mahdollista nähdä erilaisia tarinoita ja niiden kertojia. Narratiiveja analysoimalla voidaan saada selville tarinankertojien konfliktit, useat strategiat ja näkökulmat, jotka ovat olemassa suhteessa narratiiveihin. Niin narratiivi, kuin turvallisuus, on aina kontekstuaalista. (Wibben 2011, 86)

Feminististä turvallisuuspolitiikkaa voidaan käyttää maalaamaan kuva turvallisuudesta yhteiskunnan ja kansainvälisen politiikan marginaalissa olevien näkökulmasta. Tämän narratiivin mukaan turvallisuus on hyvin erilaista, kuin mitä se on valtiokeskeisestä narratiivista katsottuna. (Wibben 2011, 99 – 100)

Perinteisessä turvallisuuspolitiikassa viralliset narratiivit ovat sidottuina suvereenisuuden käytäntöihin ja niissä esiintyy miehinen vääristymä. Näiden narratiivien mukaan miehillä on jonkin sortin synnynnäisesti parempi tietämys turvallisuudesta sekä sodasta. Tätä on perusteltu sillä, että miehet ovat itse nähneet sotaa. Tämä näkemys tulisi haastaa, sillä sodan rintamat eivät enää ole samanlaiset kuin ennen. Pitkittyneet konfliktit johtavat myös kasvaneisiin siviiliuhrien määriin. Usein myös miehillä, jotka kirjoittavat turvallisuudesta ja sodankäynnistä, ei tosiasiallisesti ole kokemusta sodasta, vaan paremmuus perustuu maskuliinisuuteen. (Wibben 2011, 101)

2.5 Poststrukturalistinen turvallisuustutkimus

Poststrukturalistinen turvallisuustutkimus on tutkinut toiseuden luontia ja kyseenalaistanut valtion tarvetta luoda vihollisia. Poststrukturalistit ovat osoittaneet, että toiseus on keskeistä valtion identiteetin luomisessa. Tämä tarkoittaa, että valtion identiteetin luomisprosessissa me identiteettiä luodaan suhteessa toisiin, ja vaikka poststrukturalistisen teorian mukaan tämä toiseus voisi olla neutraalia, kääntyy se helposti radikaalimmaksi ja toiseus koetaan vihollisena. Turvallisuudesta tulee siis

ontologisesti kaksijakoinen. Vaikkakin turvallisuus on jotain, jota valtio tarvitsee, ei se pysty luomaan turvallisuutta, ilman että se on toiseuden kautta luonut vihollisia tälle turvallisuudelle. (Buzan ja Hansen 2008, 218) Tästä kaksijakoisuudesta ja toiseudesta puhuu myös Laclau (2005, 69 – 71), hänen diskurssiassiansa. Laclau mukaan diskurssi koostuu elementeistä tai osasista, ja jokainen osan määräytyy yhtä suuresti siitä, mitä sen ulkopuolelle jää, kuin siitä mitä se pitää sisällään. Ryhmän me identiteetti rakentuu juuri tämän toiseuden kautta. Ilman me identiteetin ulkopuolelle jääviä toisia, emme voi määrittää mitä me olemme (Palonen 2008, 218).

Myös feministinen poststrukturalistinen turvallisuustutkimus on keskittynyt identiteetin luomisen ja sen artikulaation prosesseihin. Sukupuolta tutkitaan esimerkiksi siinä, kuinka eri valtiot ja ryhmittymät ovat sukupuolittuneita. Analyysissä kiinnitetään huomiota sukupuolitettuihin representaatioihin laajemman turvallisuusdiskurssien ja narratiivien tutkimisen ohessa. Toiseksi poststrukturalistinen feministinen turvallisuustutkimus on tutkinut, miten eri sukupuolittuneiden viiteobjektien representaatioita luodaan ja sitä minkälaista politiikkaa tämä mahdollistaa. Esimerkiksi representaatiot ihmiskaupan naisista nähdään joko uhreina, joita tulee auttaa, tai laittomina maahanmuuttajina, jotka tulee poistaa maasta. (Buzan ja Hansen 2008, 210)

2.6 Turvallisuuden hallinta sekä turvallisuus Suomessa

Virran (2012, 122) mukaan valtioiden harjoittama kansallinen turvallisuus on kasvanut ja tämän laajennetun kansallisen turvallisuuden piiriin kuuluu myös ulkoisten valtiollisten uhkien lisäksi pandemiat, terrorismin, ilmastonmuutoksen, järjestäytyneen rikollisuuden ja sisäisen turvallisuuden osia. Kyseinen kehityssuunta on myös havaittavissa Suomessa, jossa uhat jaetaan kansainvälisiin, eurooppalaisiin sekä kotimaisiin.

Suomessa turvallisuuspolitiikasta puhuttaessa hallinnon peruskäsitteiksi ovat tulleet laaja turvallisuus, kokonaisturvallisuus, sisäinen turvallisuus ja ulkoinen turvallisuus. Näiden sisällä on lisäksi pienempiä osia. Käsitteellisesti sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat olleet suhteellisen selkeitä, mutta kokonaisturvallisuus ja laaja turvallisuus ovat usein vaihdettavissa keskenään tai tarkoittavat jopa täysin samaa. Kokonaisturvallisuuteen ja laajaan turvallisuuteen kuuluu sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden uhkiin liittyvä hallinnollinen yhteistyö Suomessa ja Suomen ulkopuolella, turvallisuuteen liittyvä lainsäädäntö ja sen toimeenpano sekä viranomaisten koulutus ja järjestäytyminen. (Heusala 2012, 96 – 97)

Puolustusvoimat on saanut uusia tehtäviä Suomen turvallisuuskentällä sen myötä, kun terrorismi, ja sen torjuminen, on noussut osaksi kansallista turvallisuutta.

Puolustusvoimat ovat myös näiden niin sanottujen uusien uhkien myötä saanut sisäistä turvallisuutta edistäviä tehtäviä. (Heusala 2012, 97)

Turvallisuuden hallinta (security governance) on tutkimuskenttänä hyvin laaja.

Turvallisuushallinto on osa tätä laajempaa tutkimuskenttää. Turvallisuushallintoon kuuluvat eri turvallisuusrakenteet ja -organisaatiot sekä strategiat ja johtaminen. Myös turvallisuuden hallinnassa ovat verkostot saaneet merkittävemmän roolin 2000-luvulta alkaen. (Virta 2012, 120)

Laura McLeodin (2013, 166) mukaan nykyaikainen turvallisuuspolitiikan tutkimus tutkii, joko miten eri turvallisuuteen vaikuttavia tapahtumia voidaan ymmärtää, tai sitä kuinka eri turvallisuuspolitiikan sisäiset narratiivit toimivat. McLeodin (2013, 170 – 171) tutkimuksessa, sananvapaus ja oikeus osoittaa mielipiteitä, jotka eivät ole täysin sopusoinnussa valtion diskurssin kanssa, osoittautuivat olevan merkittäviä tekijöitä koetussa turvallisuudessa.

Turvallisuuspolitiikkaa ja siitä tehtyä tutkimusta on ohjannut myös talouspolitiikka ja julkisen hallinnon edistys. Etenkin länsimaissa valloillaan ollut uuden julkishallinnon malli on tähdännyt hallinnon joustavuuteen sekä vastuunjakoon niin taloudellisesti kuin poliittisesti. Myös Suomessa kokonaisturvallisuuden käsitteen käyttöönotto on ollut osana sisäisen turvallisuuden rakenteellisia muutoksia. Taloudelliset perusteet, säästäminen ja tehokkuus ovat nousseet myös turvallisuuspolitiikan ratkaisuihin tärkeiksi tekijöiksi. Tämän lisäksi Suomen turvallisuuspolitiikkaan on vaikuttanut puolustusvoimien roolin muutos ja kasvaminen, jossa puolustusvoimat ovat ottaaneet suuremman roolin Suomen kokonaisturvallisuuden toiminnasta. (Heusala 2012, 97 – 98)

2.7 Yhteenveto ja tutkimuskysymyksiä

Turvallisuuden tutkimusta on alun perin tehty kansainvälisten suhteiden piirissä.

Kansainvälisten suhteiden kentällä turvallisuuden tutkimuksessa on noussut vahvasti esiin ulko- ja puolustuspolitiikka ja valtio on ollut tutkimuksen keskiössä. (Heusala 2012, 101 – 102) 1990-luvun aikana ja sen jälkeen kriittinen turvallisuustutkimus on nostanut päätään ja tässä tutkimussuuntauksessa pääpaino on kansainvälisten suhteiden ja ulkopoliittikan sijaan turvallisuuden määrittelyssä sekä sen poliittisessa sisällössä.

Kriittinen suuntaus on myös luonut turvallistamisen käsitteen, jolla tarkoitetaan, että jonkin asian voi nostaa politisoinnin ulottumattomiin, esittämällä asian turvallisuutta koskevaksi. Samoihin aikoihin on myös ruvettu käyttämään käsitteitä kokonaisturvallisuudesta ja inhimillisestä turvallisuudesta. Kokonaisturvallisuudella tarkoitetaan, että turvallisuutta katsotaan yli kansallisten ja hallinnollisten rajojen. Inhimillinen turvallisuus taas kumpuaa emansipatorisesta ajatusmaailmasta, ja nostaa käänteisesti turvattomuuden, ja sen mikä luo turvattomuutta fokukseen. (Heusala 2012, 103 – 106)

Feministinen politiikantutkimus on syntynyt yhdessä feministisen liikkeen kanssa ja se on usein nähty poliittisena, mutta vasta myöhemmin varteenotettavana tutkimuksena. Feministinen politiikantutkimus on nostanut sukupuolen, patriarkaatin ja vähemmistöt politiikan keskiöön. Tutkimukselleni keskeisimmässä suuntauksessa, poststrukturalistisessa feminismissä, korostetaan valtion niin sisäisiä kuin ulkoisia eroja, ja valtio nähdään diskursiivisina prosesseina. Koska valtio nähdään moniulotteisena ja toisistaan erillä olevina prosesseina, voi näitä erillään olevia diskursseja myös analysoida, ja niihin pyrkiä vaikuttamaan. (Bryson 2003; Kantola 2006, 1 – 13)

Feministinen turvallisuuspolitiikka on läheinen kriittiselle turvallisuuspolitiikalle siinä, että se pyrkii tuomaan yksilön analyysiinsä. Kriittisestä turvallisuuspolitiikasta poiketen, on feministinen turvallisuuspolitiikka yrittänyt tuoda sukupuolen analyysin keskelle ja suuntauksessa on kritisoitu näennäistä sukupuolineutraaliutta. (Wibben 2011, 16 & 112; Buzan ja Hansen 2008, 208)

Poststrukturalistisessa turvallisuustutkimuksessa on tuotu esiin valtion tarve luoda vihollisia me identiteetin rakentamisprosessissa. Me identiteettiä luodaan suhteessa toisiin, ja tämä toiseus kääntyy usein viholliseksi. Turvallisuus on siis valtiolle tarpeellista, mutta samalla turvallisuuden luomisprosessissa luodaan vihollisia. (Buzan ja Hansen 2008, 218; Laclau 2005, 69 – 71; Palonen 2008, 218)

Suomessa turvallisuuden kenttä on laajentunut eri osa-alueille, ja turvallisuuden kentälle on perinteisten valtiollisten uhkien lisäksi tullut pandemiat, terrorismi, ilmastonmuutos, järjestäytyneet rikollisuus sekä sisäinen turvallisuus. Suomen turvallisuuskäsitteistö sisältää laajan turvallisuuden, kokonaisturvallisuuden sekä ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden. Suomessa turvallisuuspolitiikan, niin kuin muunkin politiikan kehitystä,

on ohjannut talouspolitiikka ja eri talouspoliittiset suuntaukset. (Heusala 2012, 96 – 98; Virta 2012, 122)

Esittelin johdannossa kolme tutkimuskysymystäni:

1. Mitkä asiat ovat Suomen sisäisen turvallisuudessa keskeisimmät kiinnepohdat, jotka antavat tukea ja kiinnittyneisyyttä koko sisäisen turvallisuuden rakennelmalle?
2. Mitkä toimijat ja tahot nostetaan esille sisäisen turvallisuuden diskurssissa ja mitkä toimijat ja tahot rajataan diskurssin ulkopuolelle?
3. Kuinka eri vähemmistöt sekä sukupuoli otetaan sisäisessä turvallisuudessa huomioon?

Kysymykset ovat mielestäni relevantteja monesta eri syystä. Ensinnäkin, koska sisäisen turvallisuuden selonteko ja sitä seurannut strategia, ovat ensimmäiset laadussaan Suomessa, tulisi sisäisen turvallisuuden käsitettä määrittää. Tutkimalla sisäisen turvallisuuden kiinnepohdia, kartoitetaan samalla sen rakennetta. Näin saadaan myös selvyttä siitä, mitä sisäisen turvallisuuden käsitteellä tarkoitetaan.

Sisäisen turvallisuuden toimijuuden tutkimisen kautta saan myös käsityksen siitä, miten rajoituksia on tehty. Diskursiivisesti jokainen toimi on myös samanaikaisesti rajanveto. Nostamalla jokin taho tai ryhmä esiin, rajataan samalla jokin muu ulos. Ei ole samantekevää yhteiskunnallisen hyvinvoinnin kannalta, mitkä tahot tai ryhmät nostetaan turvallisuuden keskiöön, ja mitkä tällä tavalla rajataan turvallisuuden marginaaliin ja ulkopuolelle.

Kolmas ja viimeinen tutkimuskysymykseni liippaa läheltä toista kysymystäni, mutta tämä on minulle näistä mielenkiintoisin. Minusta yhdenvertaisuus ja sukupuolten välinen tasa-arvo on yksi toimivan ja hyvinvoivan yhteiskunnan peruskiviä. Toisaalta myös Suomessa on sortavia rakenteita, ja mikäli halutaan toteuttaa Sipilän visio Suomesta maailman turvallisimpana paikkana elää (sisäministeriö 2016, 51) tulee näitä sortavia rakenteita pystyä tuomaan päivänvaloon, eikä peittää niitä näennäisen neutraaliuden alle. Tämä koskee niin sukupuolta, kuin muita identiteettejä ja vähemmistöryhmiä sortavia rakenteita.

3 Tutkimusasetelma

Kolmannessa luvussa esittelen tutkimusasetelmaani. Tutkimukseni analyysi pohjaa Ernesto Laclaun ja Chantal Mouffin diskurssiteoriaan. Laclaun ja Mouffin diskurssiteoria on hyvin teoreettinen, ja pohjautuu muun muassa dekonstruktioon. Käsittelen diskurssiteorian eri tutkimukselleni tärkeitä osia melko tarkkaan. Käytyäni läpi Laclaun ja Mouffin diskurssiteoriaa, vertaan osia siitä feministiseen tutkimukseen.

Näiden ensimmäisten enemmän teoreettisten osioiden jälkeen esittelen aineistoni, joka koostuu sisäministeriön sisäisen turvallisuuden selonteosta ja strategiasta.

Koska Laclaun ja Mouffin diskurssiteoria on abstraktiotasoltaan melko korkealla, käsittelen kolmannen luvun lopussa menetelmiäni ja diskurssiteorian käsitteiden käyttöäni.

Yhteiskuntatieteissä postmoderni on tutkimusliike, jonka nähdään syntyneen modernin jalanjäljissä. Postmodernin katsomuksen mukaan maailma on heterogeeninen ja kirjava. Tässä maailmassa muun muassa kieli, valta, sosiaalisuus, yhteiskunta, kulttuuri, sukupuoli ja normit ovat kaikki toisiinsa kytköksissä. Poststrukturalismi on vahvasti kytköksissä postmoderniin. (Niikko 2018, 75-76) Poststrukturalismissa nähdään, että eri rakenteet jäsentävät niin yhteiskuntaa, kuin sen yksilöitä, ja täten ehdollistavat yksilön toimintaa. Toisin kuin strukturalismissa, poststrukturalismi näkee kuitenkin eri valtaapitävät rakenteet, niin kuin kaiken muunkin, olevan alati liikkeessä ja muunnoksessa. (Palonen 2008, 210 – 211)

Pro gradu -tutkielmassani käytän diskurssianalyysiä, joka on kvalitatiivinen sisällönanalyysin muoto. Diskurssianalyysissä diskurssi on keskeinen analyysin kohde, ja diskurssianalyysissä on aina kyse vallan rakenteiden tutkimisesta. Diskurssianalyysi on tutkimussuuntauksena lähellä kielellistä analyysiä. Diskurssiteorian mukaan vallan rakenteilla ja diskurssilla on läheinen suhde, sillä diskurssi muokkaa ja rajaa valtarakenteita, mutta myös muuttaa ja muovaa tapaa, jolla tulkitsemme ympäristöämme. Diskurssianalyysi on kriittinen suuntaus siinä mielessä, että diskurssianalyysin avulla voidaan tuoda esille merkitsijöiden ketjuja ja näiden yhteyttä toisiinsa, jotka muutoin jäävät pimentoon. Tästä syystä diskurssianalyysi soveltuu hyvin valtarakenteiden, niin selvien, kuin hämärän peitossa olevien, sekä syrjivien rakenteiden

ja näiden risteävien suhteiden tutkimiseen sekä siihen kuinka nämä näyttäytyvät kielessä. Diskurssianalyysissä kieli nähdään vallan väliaineena. (Wodak 2001, 1 – 2)

3.1 Ernesto Laclau'n poliittinen diskurssiteoria

Käytän tutkimuksessani diskurssianalyysiä, joka perustuu Ernesto Laclau'n diskurssiteoriaan. Ernesto Laclau on argentiinalainen poliittinen teorioitsija sekä filosofi, joka edustaa poststrukturalistista suuntaumusta. Laclau on teorioissaan yhdistänyt poststrukturalismia post-analyyttiseen filosofiaan ja psykoanalyysiin. (Howarth 2015, 1)

Laclau'n ja Mouffin diskurssiteorian mukaan diskurssi on alati liikkeessä oleva ryhmä merkitsijöitä, joiden rakennetta ja keskinäistä suhdetta diskurssi pyrkii luonnollistamaan. Näin ollen diskurssi yrittää jähmettää tätä sisäistä rakennetta, ja yrittää saada rakenteen vaikuttamaan pysyvältä. Kuitenkaan kielen, yhteiskunnan, tai identiteetin rakenteet eivät koskaan ole pysyviä, vaan alati muutoksessa. Tämä muutos ja liikehdintä voi olla pienempää tai suurempaa. Diskurssiteoria ei siis pyrikään analysoimaan sitä, millainen yhteiskunnan, tai identiteetin objektiivinen luonne on. Analyysin päämääränä on saada käsitys siitä, kuinka tätä luonnollisen ja objektiivisen oloista todellisuutta luodaan. Diskurssiteorian mukaan luomme objektiivisuutta diskursiivisen tiedonrakentamisen avulla, ja tämä prosessi tulisi olla analyysin kohteena. (Jørgensen & Phillips 2002, 33)

Palosen (2008, 215) mukaan seuraavat käsitteet ovat keskeisiä Ernesto Laclau'n diskurssiteorialle: diskurssi, kiinne kohta, tyhjä merkitsijä, kelluva merkitsijä, yhtäläisyyden ja erityisyyden ketjut, myytit ja imaginaarit. Avaan seuraavaksi Laclau'n diskurssiteoriaa näistä käsitteistä lähtien.

Diskurssi on toisiinsa suhteessa oleva, rajattu ryhmä käsitteitä, osia, sisältöjä tai elementtejä. Diskurssin eri elementit ovat aina suhteessa toisiinsa, ja aina samanaikaisesti rajattu muista diskursseista. Ilman rajoja diskurssin merkitys häviää. Laclau'n mukaan diskurssi pitää sisällään paitsi puheen ja tekstin myös kaiken sosiaalisen tekemisen. Näissä kaikissa sisältöjen suhteet toimivat rakentavassa roolissa. Osat (elementit) eivät siis ole olemassa tämän suhdeverkoston ulkopuolella, vaan ne luodaan näiden suhteiden kautta. Diskurssin eri osat ovat muuttuvaisia, ja niillä on keskinäinen suhde. Täten Laclau'n mukaan suhde ja objektiivisuus ovat synonyymejä.

Diskurssi on kenttä, jossa objektiivisuus luodaan. Myös diskurssin elementeillä on olemassa rajat. Diskurssin eri osat ovat kuitenkin olemassa ainoastaan suhteessa toisiinsa, ja se mikä rajataan tietyn osan ulkopuolelle määrää tämän muotoa yhtä paljon kuin se mitä osa pitää sisällään. (Laclau 2005, 68; Palonen 2008, 215; Jørgensen & Phillips 2002, 33) Diskurssi ei myöskään voi olla olemassa ilman sen rajoja. Laclau mukaan siellä missä on rajoja, on myös politiikkaa, joten diskurssit ovat aina poliittisia (Palonen 2008, 217).

Kiinnekohta (nodal point tai point de capiton) on alkujaan Lacanin käsite. Kiinnekohta on diskurssille tärkeä rakennetta antava merkittäjä tai osa. Kiinnekohdatkin ovat kuitenkin muutosalttiita. Kiinnekohdat ovat merkittäviä diskurssille, sillä ne antavat sille muotoa ja kiinnittyneisyyttä. Palonen käyttää vertauskuvana sohvatyynyn nappeja, jotka antavat muotoa ja rakennetta tyynylle, sillä erolla, että diskurssin kiinnekohdat ovat silti muuttuvaisia. (Palonen 2008, 215 – 216)

Diskurssin osat ovat myös merkittäjiä. Tässä Laclau viittaa kielitieteisiin ja klassiseen retoriikkaan, kun hän osoittaa, ettei kirjaimellinen kieli riitä kuvaamaan kaikkea, ja että kielellä on myös kuvallinen puoli. (Laclau 2005, 71) Merkittäjät ovat abstrakteja tai todellisia kohteita, konsepteja, lauseita ja symboleja. Merkittäjät viittaavat aina diskurssin sisällä tiettyyn erityiseen merkitykseen (Dabirimehr ja Tabatabai Fatmi 2014, 1284). Laclau lainaa klassisesta retoriikasta käsitettä katakreesi. Katakreesi on sanan käyttöä ristiriidassa sen varsinaiseen merkitykseen, tai vertauskuvan käyttöä väärin tai sekoittamalla eri vertauskuvia. Toisin sanoen katakreesi on sitä, että kuvallinen termi ja kirjallinen termi ovat ristiriidassa mutta niitä ei voi vaihtaa keskenään (esimerkiksi punainen muste tai tuolin jalka). Laclau yhdistää katakreesin käsitteen diskurssiteoriaansa, ja hänen mukaansa jokaisen tiedon vääristymän taustalla on tarve välittää jotain mitä kirjaimellinen termi ei välitä. Laclau liittyy katakreesin myös hänen hegemonian ja tyhjän merkittäjän teoriaan (näistä enemmän alla). Jos tyhjä merkittäjä nousee tarpeesta nimetä objekti, joka on samaan aikaan mahdoton ja tarpeellinen, on hegemoninen operaatio kokonaisuudessaan katakreesinen. (Laclau 2005, 71 – 72)

Laclau mukaan merkittäjät perustuvat erilaisuuteen ja hänen mukaansa merkittäjillä ei ole ennalta määriteltyä keskiötä. Koska merkittäjät rakentuvat sisältäpäin suhteiden ja erilaisuuden varaan, on merkittäjä kokonaisuudessaan läsnä jokaisessa diskurssissa. Tämän kokonaisuuden tulee myös olla rajattavissa ja eroteltavissa muusta kuin

itsestään. Kuitenkin merkitsijän rajojen ulkopuolelle jäävä on vain toinen erilaisuus. Tämä ulkopuolelle jäävä erilaisuus ei kuitenkaan jää sinne neutraalisti, vaan kokonaisuuden pitää sulkea se ulos. Suhteessa tähän ulossuljettuun eroon kaikki merkitsijän sisällä olevat erot ovat samankaltaisessa suhteessa toisiinsa. (Laclau 2005, 69 – 71)

Yksinkertaistettu esimerkki tästä on ryhmä palloja, jotka kaikki ovat erivärisiä, mutta voivat tämän muodon johdosta sulkea ulos neliön. Vaikka neliöllä olisi muita ominaisuuksia, jotka ovat lähempänä osaa palloista (esimerkiksi väri, koostumus, koko tai paino), toimii muoto yhdistävänä tekijänä palloille, jonka avulla voivat sulkea ulos neliön.

Tästä ulossulkemisesta johtuva samankaltaisuus synnyttää yhtäläisyyden ketjun, joka tuhoaa merkitsijän sisäisiä eroja. Merkitsijää, joka pitää sisällään tällaisia yhtäläisyyden ketjuja, Laclau nimittää tyhjiksi merkitsijöiksi. Tyhjän merkitsijän kokonaisuuden sisälle jää kitka yhtäläisyyden ja osasten erityisyyden välillä. Tällainen kokonaisuus on samanaikaisesti mahdoton ja tarpeellinen. Mahdoton siinä mielessä, että yhtäläisyyden ja erityisyyden välinen kitka on ylitsepääsemätön, mutta tarpeellinen koska ilman ulossulkemista ja kokonaisuutta ei olisi minkäänlaista merkitsemistä tai identiteettiä. Tyhjän merkitsijän kokonaisuutta on menetelmällisesti mahdoton täysin määrittää. Kuitenkin tyhjää merkitsijää edustaa vain yksi erityisyys. Tämä erityisyys ottaa valtaansa merkitsijän koko kokonaisuuden ja edustaa tätä tyhjää merkitsijää. Tätä universaalin merkitsevyyden kaappausta Laclau kutsuu *hegemoniaksi*. Koska tämä suljettu kokonaisuus on mahdoton, tulee tästä hegemonisesta kokonaisuudesta tyhjä merkitsijä. Käytännössä hegemoninen totalisaatio vaatii suuria investointeja ja osallistumista merkitsemispeleihin (signifying games) jotka ovat hyvin erilaisia pelkästään menetelmällisestä ymmärtämisestä. (Laclau 2005, 69 – 71)

Kuvaamassani yksinkertaistetussa esimerkissä palloista, toimii muoto yhtäläisyyden ketjuna. Toisaalta juuri muoto kaappaa koko merkityksen, eikä pallon muilla erityisillä ominaisuuksilla ole tässä yhtäläisyyden ketjussa merkitystä.

Kelluvat merkitsijät ovat Laclaun teoriassa useamman diskurssin välissä olevia, kiisteltyjä merkitsijöitä. Merkitsijästä tulee kelluva, kun useampi kokonaisuus tai diskurssi kamppailee kelluvan merkitsijän sisällöstä. Yksi yhtäläisyyden ketju ei enää riitä edustamaan kokonaisuutta, vaan sen sisältö on määrittelemätön useamman

yhtäläisyyden ketjun välillä. Kelluvat merkitsijät kelluvat siis useamman diskurssin välillä. Hegemoninen kamppailu diskurssien välillä määrittää miten kelluva merkitsijä kiinnittyy. Kelluvat merkitsijät ovat parhaiten havaittavissa kriisien aikaan, jolloin merkitsijän symbolinen järjestelmä joudutaan luomaan uudestaan. (Laclau 2005, 129 – 133)

Esimerkiksi Suomi-leijonaa on alkujaan pidetty liberaalisena, tai perustuslaillisena tunnuksena ja sitä on kritisoitu jopa vierasmaalaisuudesta, kun nykyään sitä pidetään ainakin jossain määrin nationalistisena tai jopa muukalaisvihan merkinä. (Ilta-Sanomat 2016)

Kelluvat merkitsijät ja tyhjät merkitsijät ovat jossain määrin samankaltaisia, mutta kuitenkin rakenteellisesti erilaisia. Kumpikin näistä on hegemoninen operaatio ja käytännössä kummatkin tapahtuvat usein limittäin. Kuitenkin tyhjä merkitsijä liittyy yhteisen identiteetin rakentamiseen tietyn vakaan rajan sisällä, kun taas kelluua merkitsijää analysoidessa yritetään ymmärtää tämän rajan siirtymisen logiikkaa. Tyhjä merkitsijä ja kelluva merkitsijä ovat kumpikin osittaisia, analyttisesti toisistaan erottuvia osia hegemonista rakentamista. (Laclau 2005, 129 – 133)

Dekonstruktion voidaan nähdä olevan yksi Laclaun ja Mouffen diskurssiteorian rakennuspalikoista. Palosen (2008, 219) mukaan diskurssiteoria perustuu osittain Jacques Derridan dekonstruktioon.

Ranskalaista filosofia Jacques Derridaa on usein pidetty postmodernistina ja poststrukturalistina. Hänen katsotaan olleen yksi dekonstruktion koulukunnan kehittäjistä. Derrida kritisoi kirjoituksissaan länsimaista filosofista ja intellektuaalista perinnettä. Derridan mukaan tämä ylisti liiaksen järkeä. Dekonstruktioismissa korostetaan, että kaikki on kieltä, ja että kieltä dekonstruoimalla löydetään kielen sisäänrakennettuja risteävyyksiä ja ristiriitoja. Dekonstruktion avulla voidaan kielestä ja sen elementeistä löytää sisäänrakennettuja binäärisiä vastakohtia, kätkeytyjä merkityksiä sekä hajottaa kokonaisuus osiin. (Niikko 2018, 77 – 78)

Dekonstruktiossa binäärisillä vastakohdilla tarkoitetaan sitä, että jokin asia muodostuu aina vastakohtansa kautta, ei pelkästään oman merkityksensä kautta. Binäärisillä vastakohdilla on keskinäinen valtasapaino, ja vallassa oleva merkitys määrittelee myös binäärisen vastakohtansa merkitystä negaation kautta. Tämänlaisia binäärisiä vastakohtia ovat esimerkiksi luonto – kulttuuri, läsnä – poissa sekä mies – nainen.

Binäärisen vastakohtan alisteinen vastakohta marginalisoidaan, suljetaan ulos ja sen merkitys luodaan ainoastaan valtaapitävän vastakohtan kautta. Dekonstruktiossa tuodaan esiin kielen ja tekstin valta luoda, järjestää ja jähmettää rakenteita. Derrida painottaa myös, että dekonstruktio on siinä mielessä spesifi, että siihen ei ole olemassa yleisiä ohjeita. Dekonstruktioita pitää tehdä spesifin tapauksen (kielen tai elementtien) ehdoilla, ja löytää vastakohtat tästä spesifistä tapauksesta. (Niikko 2018, 78 – 79)

3.2 Diskurssiteoria ja feminismi

Laclau'n teoria sopii hyvin feministiseen luentaani, sillä niin poststrukturalismi kuin feminismi ovat niin sanottuja post-marxilaisia tieteensuuntauksia. Kumpikin tutkimussuuntaus tunnistaa rakenteet todellisuutta muovaaviksi prosesseiksi. Lisäksi kumpikin on pohjimmiltaan anti-essentialistinen. Essentialismilla tarkoitetaan, että asioilla, kuten ryhmillä, sukupuolilla tai kansoilla, on jokin yhteinen määrittävä tekijä, joka yhdistää heitä ryhmänä. Stone (2004, 135 – 137) nostaa esiin neljä eri tyyppin essentialismia: metafyyminen, biologinen, lingvistinen sekä metodologinen essentialismi. Metafyysisellä essentialismilla tarkoitetaan, että on olemassa aito ydin johon ei vaikuta sosiaalisuus. Biologisen essentialismin mukaan on olemassa perusolemuksia jotka ovat luonteeltaan biologisia. Lingvistinen essentialismi korostaa, että sanoilla on kiinteä ja muuttumaton tarkoitus. Viimeiseksi metodologisen essentialismin mukaan joku tietty piirre (kuten sukupuoli) voi olla yleinen käsite sosiaalisessa analyysissä. (Stone 2004, 135 – 137)

Laclau'n teoria on pohjimmiltaan anti-essentialistinen, sillä se korostaa juuri diskurssin suhteellisuutta ja muuttuvaisuutta. Tämä tuo myös mielestäni diskurssianalyysiin mielenkiintoa, sillä jos voisimme löytää jonkin diskurssin tai merkitsijän niin sanotun perusolemuksen, olisi diskurssianalyysi itsessään turha. Sillä tunnistettuumme tämän perusolemuksen, voisimme olettaa sen olevan universaali ja käytettävissä kaikkiin merkitsijöihin ja diskursseihin. Laclau puhuu teoriassaan siitä, kuinka merkitsijöiden sisällä tapahtuu yhtenäen liikettä (Laclau 2005,68; Palonen 2008, 215).

Feministinen liike on suhteellisen hajanainen ja sen sisällä on monta eri koulukuntaa, esimerkiksi liberaalifeminismi, radikaalifeminismi ja poststrukturalistinen feminismi. (Kantola 2006, 1 – 13) Laclau'n diskurssiteoria on mielestäni hyvin sovitettavissa poststrukturalistisen feminismin kanssa, ja tämä antaa analyysille uuden tuulahduksen.

Kuten feminismissä yleensä, niin myös poststrukturalistisessa feminismissä valta ja valtasuhteet ovat tutkimuksen polttopisteessä. Shepherdin (2008, 22 – 23) mukaan jokainen diskurssin sisällä oleva, ja diskurssien välillä oleva suhde on samanaikaisesti myös valtasuhde. Tämä johtuu siitä, että diskurssit itsessään ovat poliittisia (Palonen 2008, 217).

3.3 Aineisto

Tarkastelen tutkielmassani Suomen sisäistä turvallisuutta, sekä sen diskursiivisia elementtejä ja rakennelmaa. Tähän tarkoitukseen analysoin sisäministeriön julkaisua ”Hyvä elämä – turvallinen arki. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta 5.10.2017” (sisäministeriö 2017), sekä 2016 valmistunutta sisäministeriön julkaisua ”Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta” (sisäministeriö 2016), joka on toiminut sisäisen turvallisuuden strategian pohjana. Käytän näistä tässä tekstissä nimiä sisäisen turvallisuuden strategia sekä sisäisen turvallisuuden selonteko. Strategia on hyvä lähtökohta analyysilleni, sillä se on melko tuore, virallisen tahon julkaisema ja käsittelee tutkielmani aihetta. Selonteko toimii strategian pohjana ja rakentaa samaa sisäistä turvallisuutta strategian kanssa.

Vuonna 2016 julkaistu sisäisen turvallisuuden selonteko ja sitä seurannut vuonna 2017 julkaistu sisäisen turvallisuuden strategia ovat Sipilän hallituksen sisäministeri Petteri Orpon mukaan ensimmäiset laatuaan (sisäministeriö 2016, 6).

Sisäisen turvallisuuden selonteko, ja sitä seurannut strategia, on saanut alkunsa edellisen hallituksen pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaisesta visiosta, jossa Suomesta tehdään maailman turvallisimaa maa elää, asua, yrittää ja tehdä työtä (sisäministeriö 2016, 51). Sisäisen turvallisuuden strategia ja selonteko yrittää vastata turvallisuusympäristön muutoksiin ja on mielenkiintoista nähdä, mihin asioihin niissä tartutaan.

Sisäisen turvallisuuden strategia on yksi Juha Sipilän hallituksen valtioneuvostotasoisista strategioista, joiden määrää on Sipilän hallituksen toimesta tiputettu. Strategia on yleislaatuinen, joten se ei korvaa aiempia yksityiskohtaisempia turvallisuutta käsitteleviä linjauksia ja päätöksiä, vaan asettuu näiden päälle, ja täydentää ja muokkaa näitä. (sisäministeriö 2017, 12)

Aineistoni on tutkimukselleni relevantti siinä, että se on valtioneuvostotasoinen strategia, ja edustaa täten valtion sekä erityisesti Sipilän hallituksen kantaa sisäisestä

turvallisuudesta. Sisäinen turvallisuus on Suomessa hallinnonalana uusi, ja täten myös näillä ensimmäisillä asiakirjoilla on suuri painoarvo myös hallinnonalan tulevaisuuden muovaamisessa. Lisäksi sisäistä turvallisuutta ei ole liiammin tutkittu. Suurin osa turvallisuudentutkimuksesta on tutkinut kriisialueita, ja sisäinen turvallisuus on tutkimuksessa jäänyt vähemmälle huomiolle.

Sisäisen turvallisuuden selonteko ja strategia ovat myös osa jatkumoa, ja näitä tutkimalla voi nähdä polkuja siitä, miten turvallisuus on Suomessa kehittynyt, ja mihin suuntaan turvallisuutta viedään. Lisäksi sisäisen turvallisuuden selontekoa ja strategiaa tutkimalla saa käsityksen siitä, kuinka suuresti eri ulko- ja sisäpoliittiset, sekä muut yhteiskunnalliset tapahtumat ovat muovanneet näitä. Esimerkiksi talous, globalisaatio ja maahanmuutto on nostettu todella suureen arvoon aineistossa. Näitä on mielestäni korostettu suhteettoman suuresti siihen nähden, mitä sisäinen turvallisuus ainakin minulle edustaa. Aineisto ei kuitenkaan ole täydellinen, ja olenkin esittänyt päätelmissäni, miten tutkimustani voisi laajentaa aineiston näkökulmasta.

3.4 Menetelmä

Jørgensenin ja Phillipsin (2002, 24) mukaan Laclaun ja Mouffen diskurssiteoria on tarpeeksi laaja, jotta sitä voi käyttää teoreettisena pohjana monessa erilaisessa tutkimuksessa. Mielestäni tästä syystä diskurssiteoriaa voi käyttää sisäisen turvallisuuden tutkimiseen, sillä se antaa hyvän teoriapohjan ja on tarpeeksi yleinen. Jørgensenin ja Phillipsin mukaan Laclaun ja Mouffen diskurssiteoria ei kuitenkaan tarjoa paljon käytännön työvälineitä tutkimukseen. Shepherd (2008, 19) toisaalta korostaa, että Laclaun ja Mouffen teoria on hyvin sovitettavissa muiden diskurssianalyttisten työkalujen kanssa.

Jørgensen ja Phillips (2002, 29) identifioivat artikulaation olevan keskeinen diskurssianalyysille. Artikulaatiolla tarkoitetaan diskurssin rakentamista, tai yritystä luoda suhderakenne eri elementtien välille, jotta ne muodostavat luonnolliselta vaikuttavan kokonaisuuden. Diskurssianalyysin avulla voi tutkia mitä merkityksiä luodaan järjestämällä eri elementit tiettyyn diskurssiin ja mitä merkityksiä tämä järjestäminen sulkee diskurssin ulkopuolelle.

Tutkimuksen lähtökohtana tulisi tunnistaa diskurssin kiinnekohdat. Onko joillain merkitsijöillä etuoikeutettu asema, ja kuinka muut merkitsijät on asetettu suhteessa näihin kiinnekohtiin? Kun kiinnekohdat on tunnistettu, voidaan tutkia, taisteleeko jokin

muu diskurssi tämän saman merkitsijän määrittelemisestä. Onko merkitsijä kelluva, josta käydään hegemonista taistoa? (Jørgensen & Phillips 2002, 30; Laclau 2005, 129 – 133)

Myös Shepherd (2008, 28 – 30) käyttää samanlaista lähestymistapaa

diskurssianalyysiin. Shepherd käyttää niin sanottua kaksinkertaista luentaa.

Kaksinkertaisessa luennassa ensimmäinen luenta on deskriptiivinen, jossa tutkija ikään kuin hyväksyy tekstin argumentit ja luonnollisuuden, rakenteiden kiinnittyneisyyden, diskurssin rajat ja hierarkkisen rakentumisen kiinnekohtien ympärille. Toisen luennan aikana tutkija osoittaa, että ehdotettu kiinnittyneisyys, rakenne ja kiinnekohdat ovat aina ongelmallisen historiallisen ponnistelun tulosta. Mielestäni Shepherdin kaksinkertainen luenta on tapa käytännöllistää Derridan dekonstruktiivista luentaa, jota myös Laclau ja Mouffe käyttävät diskurssiteoriassaan.

Dekonstruktiivinen luenta on tekstin sisäistä luentaa. Tällä tarkoitetaan, että tekstiä ei kritisoida ulkoapäin, eikä argumentteina toimi tekstin ulkopuoliset argumentit. Kritiikki, jota dekonstruktiossa tuodaan esiin, on sisäistä siinä mielessä, että se pohjaa tekstin sisäisiin elementteihin, ristiriitoihin ja vaikenemisiin. ”[...]Tekstiä, materiaalia ja tuotoksia tarkastellaan ikään kuin itseään vasten.” (Niikko 2018, 88)

Niikko (2018, 83) antaa tekstissään muutaman käytännön ohjeen dekonstruktiivista luentaa sisältävään kvalitatiiviseen tutkimukseen. Ensiksi, hänen mukaan aineistosta tulee etsiä ristiriitaisuuksia ja vaikenemisiä (silences) sekä löytää yleistettäviä elementtejä jotka mahdollistavat tekstin. Toiseksi, on tärkeä tuoda esiin tekstin epäselvyydet ja epäyhtenäisyydet sekä tulkintojen monimuotoisuus ja se mitä rajataan tekstin ulkopuolelle. Dekonstruktiossa etsitään juuri näitä säröjä, tai Niikon sanoin, sokeita pilkkuja, jotta voidaan nähdä eri jännitteet tekstin esillä olevan ja piilosisällön välillä. Nämä jännitteet syntyvät siitä, etteivät tekstit koskaan ole yksiselitteisiä tai kirjoittajan tietoisuuden kokonaan hallitsemia. Itse kielessä on rakennelmia, kuten olettamia, metaforia, strategiota, joista osa on aina ristiriidassa sisällön kanssa.

Derridan mukaan kaikissa teksteissä on välttämättä marginaaleja, samalla tavalla kuin kaikissa teksteissä on välttämättä rajoja. Jokainen tutkittava aineisto on jossain määrin rajallinen, siinä on alku ja loppu. Rajanvedon seurauksena syntyy taas marginaaleja. Näissä marginaaleissa piilee intertekstuaalisuutta, eli kirjailijan viitteitä hänen

lukemiinsa teksteihin. Teksti on aina kirjailijan oman elämän ja hänen lukemiensa muiden tekstien seos. Samalla tavalla dekonstruktioivinen luenta on aina kytkettynä subjektiivisuuteen ja tutkijan omaan käsitykseen sekä aiempiin kokemuksiin. Tästä johtuu myös, ettei ole olemassa kahta samanlaista luenta tekstistä, ja ettei dekonstruktioiviselle luennalle voi antaa tarkkoja menettelyohjeita. Tämä yhden selkeän menetelmän puute johtaa siihen, että tutkijan tekemät löydökset tulee sitoa huolellisesti teoriaan. (Niikko 2018, 84 – 85)

Dekonstruktioilla ja diskurssianalyysillä on läheinen yhteys. Poststrukturalistinen diskurssianalyysi mieltää diskurssin sisältävän kaiken tekstin, toiminnan, yhteiskunnan, rakenteet ja muun. Todellisuutta tulkitaan teksteistä. Jos diskurssianalyysi nähdään tulkitsevana dekonstruktioivisena lukemisena, ei diskurssianalyysillekään ole siis olemassa spesifejä ohjeita seurattavaksi. (Niikko 2018, 87 – 88) Myös diskurssianalyysissä siis korostuu se, että analyysissä esille tulevat löydökset täytyy solmia huolellisesti teoriaan ja aikaisempaan tutkimukseen. Tämä on samaan aikaan myös haastavaa, juuri koska luennat ovat aina ainutkertaisia. Jos jokainen diskurssi on ainutlaatuinen, ja myös jokainen luenta on yksilöllinen, on vaikea löytää teoriaa, tai aikaisempaa tutkimusta, joka sopisi täydellisesti tutkijan tekemän diskurssianalyysin pohjaksi. Toisin sanoen diskurssiteorian haasteena on, että se on hyvin teoreettinen, ja sen käsitteellistämistä ei ole selkeää ohjenuoraa. Analyysi pohjaa tutkijan osittain subjektiiviseen luentaan, ja tästä syystä se tulee ankkuroida aiempaan tutkimukseen.

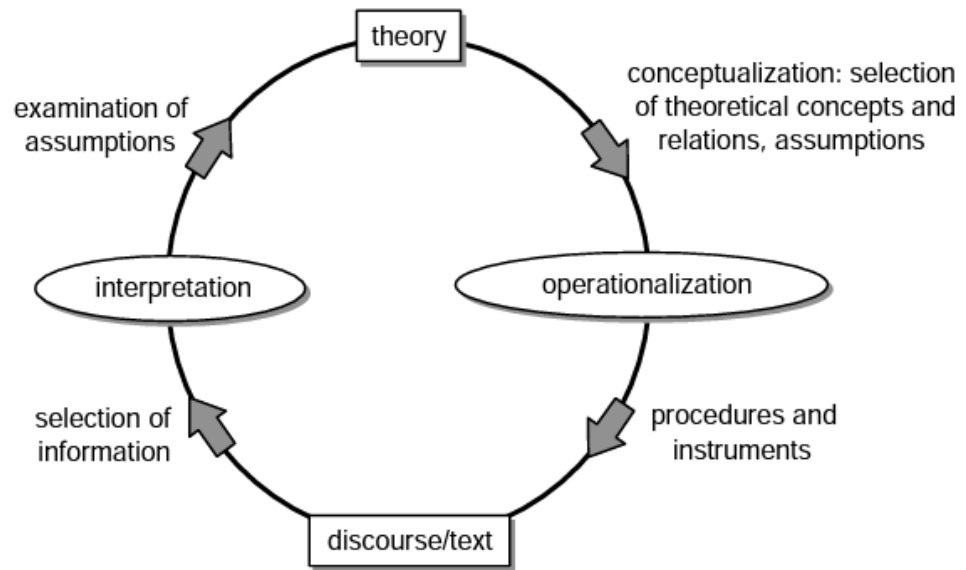
Aikomuksenani on myös analysoida eri subjektiopositioita. Subjektiopositioita analysoimalla saadaan selville, kuinka rakenteet muovaavat diskurssin eri tahoja ja toimijoita. Asettamalla subjektit tiettyyn kohtaan rakenteita, luodaan heistä käsityksiä, sekä muovataan heidän olemustaan. Esimerkiksi henkilö voi samanaikaisesti olla nainen, äiti, työntekijä sekä poliitikko. Nämä eri positiot eivät kuitenkaan aina ole sovittavissa toisiinsa kitkatta. Esimerkiksi naispoliitikko, joka on äiti, on asetettu diskursiiviseen asemaan, jossa joko poliitikkona olemista tai äitiyttä kyseenalaistetaan jatkuvasti. Laclau mukaan subjektiopositio ei kuitenkaan ole annettu, toisin sanoen, ei johdu ainoastaan rakenteista, vaan siinä on myös toimijuutta. Toimijuus tulee ilmi dislokaatioissa. Subjektisuus ja toimijuus tulee ilmi, kun subjektiopositio altistetaan antagonismille ja tämän seurauksena tapahtuu dislokaatio. Antagonismilla tarkoitetaan, että on olemassa toinen hegemoninen, tai vastahegemoninen diskurssi, joka haastaa valloillaan olevan diskurssin. Kilpailevista diskursseista tulee antagonistisia vasta siinä

vaiheessa, kun niitä ei voida yhteensovittaa ilman että toinen järkkyy. Esimerkiksi, henkilö voi identifioitua työläiseksi, ja jonkun tietyn maan kansalaiseksi, mutta jos tämä kansa joutuu sotaan toista kansaa vastaan, ja kyseinen työläinen joutuu taisteluun toisen kansan työläisiä kohtaan, ajautuvat diskurssit työläinen ja kansalainen antagonistiseen asemaan toisiinsa nähden. (Jørgensen & Phillips 2011, 23) Nämä antagonistiset diskurssit yrittävät vavisuttaa valtaapitävää diskurssia ja asettaa toisenlaisen hegemonian. Dislokaation seurauksena subjekti haastaa päättämättömyyden, ja ottaa uuden suunnan kohti identiteettiä. Antagonismi on subjektipositioon rakennettu mahdottomuus. (Hudson 2006, 304 – 305)

Yksinkertaistettuna tätä prosessia voisi kuvata pallona, joka kierii alas mäkeä, kunnes se tulee tasaiselle alueelle ja pysähtyy. Tasanteella pallon pitää ottaa uusi suunta ja valita uusi mäki, jota pitkin kieriä. Tässä yksinkertaistuksessa pallo on subjekti, mäki on rakenne ja kieriminen on rakenteesta johtuva subjektipositio. Tasamaa on rakenteen haastava antagonismi, jonka seurauksena tapahtuu dislokaatio. Tämän jälkeen pallon toimijuus tulee ilmi, kun se valitsee suunnan, ja lähtee uuden rakenteen kuljettavaksi.

Vaikka yllä oleva esimerkkini kuvaa subjektipositiota yksinkertaistettuna, pitää kuitenkin ottaa huomioon, että todellisuudessa rakenteet ja diskurssit ovat ainaisessa muutoksessa, ja voivat itse olla antagonismin aiheuttaja. Subjektipositiota ohjaa myös usea päällekkäinen rakenne, ja usein antagonismit voivat kohdistua pienemmälle osalle subjektin toimijuutta.

Analyysin jälkeen havainnot tulee vielä sitoa aikaisempaan tutkimukseen. Tämä tarkoittaa, että minun tulee ensimmäisen analyysivaiheen jälkeen etsiä havaintojeni pohjalta olemassa olevaa tutkimusta ja teoriaa, joka taas antaa uutta pohjaa analyysilleni. Meyer (2001, 17 – 19) kutsuu tätä empiiristä tutkimusta, jossa aineisto ja teoria ovat vahvasti vuorovaikutteisia, sykliseksi prosessiksi. Myös Kiviniemi (2018, 64) puhuu teorian ja aineiston vuoropuhelusta, jossa ensiksi teoria ohjaa aineistovalintaa, mutta tutkimuksen edetessä, aineistosta esiin nousevat asiat ohjaavat toisaalta tutkijan täsmentämään teoreettista pohjaansa.

Kuva: Empiirinen tutkimus syklisenä prosessina (Meyer 2001, 19)

Kari Kiviniemen mukaan (2018, 62) laadullinen tutkimus tulisi nähdä elävänä prosessina, jolla ei ole kiinteitä raameja, ja joka muovautuu vasta tutkimusta tehdessä ja menetelmiä sovellettaessa. Tämä kuvaa myös hyvin diskurssianalyysia ja diskurssianalyysissä muodostuvaa syklistä prosessia (Meyer 2001, 19). Aineistonkeruu, tutkimuksen tehtävä, teorianmuodostus sekä aineiston analyysi kehittyvät tutkimuksen edetessä (Kiviniemi 2018, 62).

Laadullisen tutkimuksen ja diskurssianalyysin vaarana piilee, että tutkimuksen edetessä ja sen myötä uusien havaintojen ja mielenkiinnonkohteiden löytymisen myötä, tutkimus laajenee ja paisuu liian isoksi. Kiviniemi korostaakin (2018, 63) että tutkimusasetelmaa on pakostakin rajattava ja ettei kaikkea löytämäänsä tule sisällyttää varsinaiseen tutkimukseen. Laadullisen tutkimuksen rajaus sisältää myös tulkinnallista rajausta. Tämä tulkinnallinen rajaus näyttäytyy jo aineistonkeräysvaiheessa, sillä tutkimusmateriaalia valitessa tutkija rajaa tutkimuskenttää omasta tulkinnallisesta perspektiivistään. Tämä rajaus osoittaa myös minkä ydinsanomaa tutkija haluaa nostaa esiin tutkimuksensa kiintopisteeksi.

4 Empiirinen analyysi

Keskityn tässä luvussa aineistoni analysointiin. Tutkielmani fokus on Suomen sisäisen turvallisuuden diskurssissa, niin kuin se rakennetaan sisäministeriön sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa. Analyysini perustuu Laclau ja Mouffin diskurssiteoriaan, ja ensimmäiseksi tarkoitukseni on löytää sisäisen turvallisuuden kiinnelkohdat. Identifioituani kiinnelkohdat, pystyn tutkimaan sisäisen turvallisuuden diskurssia, joka rakentuu kiinnelkohtien ympärille.

Analyysissäni on kolme eri tasoa. Päällimmäinen taso näkyy ulospäin, ja on kuvaileva. Kutsun tätä deskriptiiviseksi tasoksi. Tämä on se taso, joka tulee esiin, jos teksti luetaan sanasta sanaan ilman sen kummempaa tulkittamista. Deskriptiivisessä luennassa hyväksytään tekstin ehdotettu kiinneltyneisyys (proposed fixity). Toisin sanoen, deskriptiivinen taso on dekonstruktiivisen luennan ja diskurssianalyysin lähtökohta. Tässä päällimmäisessä tasossa päästään kiinni tekstiin, mutta se ei kerro mitään kielen sisäisistä risteävyyksistä, tai vastakohtista. Tässä tasossa käy kuitenkin ilmi, mihin kohtiin tekstissä voidaan tarttua, sillä dekonstruktiivinen luenta on tekstin sisäistä luentaa. Esimerkiksi *populistisen puolueen P vaaliohjelmassa ehdotetaan, että maahantuloa pitäisi rajoittaa, sillä maahanmuuttajat vievät Suomen kansalaisten työpaikat*. Tässä käyttämässäni kuvitteellisessa esimerkissä hyväksytään teksti, sen sisältö ja argumentit, ilman sen kummempaa analysointia.

Toinen käyttämäni analyysin taso on kiinnelkohtien analysointi. Tässä toisessa tasossa päästään jo diskurssiteorian pariin. Kiinnelkohdat ovat diskurssille muotoa antavia tärkeitä merkittijöitä, ja nämä ovat Laclau ja Mouffin diskurssianalyysissä keskeisessä asemassa (Palonen 2008, 215 – 216). Kiinnelkohtia tutkimalla tarkoitukseni on saada käsitys siitä, miten ja minkä varaan deskriptiivinen taso on rakennettu. Mitkä tekijät ja asiat ovat tekstille elintärkeitä, sellaisia että ilman niitä koko tekstin rakenne leviää, ja sen punainen lanka katoaa. Tekstin kiinnelkohtia tutkimalla voi myös saada selville vaihtoehtoisia tekijöitä ja asioita, jotka olisivat voineet toimia tekstin rakennuspalikoina, mutta jotka syystä tai toisesta on jätetty tekstin ulkopuolelle. Yllä olevassa esimerkissä puolueen P vaaliohjelmassa esimerkiksi nationalismi nousee yhdeksi tekstin kiinnelkohdaksi. Teksti rakentuu olettamalle, että on olemassa eri kansoja, ja että yhteiskunnan tehtävänä on suojella oman kansan etuja.

Kolmas käyttämäni taso on subjektipositioiden analysointi. Analysoimalla subjektipositioita voidaan nähdä mihin asemaan eri subjektit tai henkilöt tekstissä asetetaan. Toisin sanoen, jokainen subjekti on eri risteävien diskurssien vaikutuksenalaisena, ja analysoimalla subjektipositiota voidaan nähdä näitä eri vallalla olevia diskursseja. (Jørgensen & Phillips 2011, 23) Yllä olevassa esimerkissä maahanmuuttajien asema nähdään ainoastaan kansallisia resursseja vievänä taakkana. Kuitenkaan ei ole olemassa vain yhtä maahanmuuttajaa, vaan jokainen ryhmä ja yksilö ovat eri asemassa diskursseissa. Tässä yksinkertaistetussa esimerkissäni kuitenkin kaikki maahanmuuttajat pakotetaan diskursiivisesti samaan lokeriin.

Näiden kolmen tason lisäksi, tuon analyysissäni, ja erityisesti keskusteluosiossa, esille muita diskurssianalyysille keskeisiä asioita ja sisältöä.

4.1 Sisäisen turvallisuuden selonteko

Sisäministeriön sisäisen turvallisuuden selonteko on sisäministeriön vuonna 2016 valmistunut selonteko. Sen tarkoituksena on toimia pohjana sisäisen turvallisuuden strategialle.

Sisäisen turvallisuuden selonteossa nousi esiin monta merkitsijää. Keskeisimmät merkitsijät, niin sanotut kiinnkohdat selonteossa ovat taloustehokkuus sekä maahantulo. Taloustehokkuus liitetään selonteossa useaan eri merkitsijään. Taloustehokkuuteen liittyy ensinnäkin Suomen talouskehitys ja julkisen talouden suhteuttaminen. Selonteon mukaan miltei kaikkien keskeisten sisäisen turvallisuuden viranomaisten työskentely on vaikeutunut resurssien niukkuudesta ja edelleen käynnissä olevan suhteuttamisen takia. Erityisesti talouskuri tulee vaikuttamaan harvaan asutuilla alueilla, joilla jo nykyisellään toimintavalmiusaika on tiheämmin asutettuja alueita pitempi. ”Poliisin näkemyksen mukaan turvallisuuden ylläpito vaikeutuu tulevaisuudessa koko maassa ja erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Viranomaisten kokonaisresurssien kannalta tilanne on hankala. Suurissa kaupungeissa kysyntä ylittää tuntuvasti resurssien mahdollistaman tarjonnan erityisesti poliisipalveluissa. Pienissä kunnissa suurempia kaupunkeja vähäisempi kysyntä on sekin hoidettava eikä nykyistä tasoa voi enää heikentää.” (sisäministeriö 2016, 16)

Talouskehitys ja talouteen viittaaminen, varsinkin epäsuora viittaaminen, kulkee kauttaaltaan läpi selonteon. Taloudelliseen tehokkuuteen viitataan esimerkiksi rakenneuudistusten muodossa. Rakenneuudistuksista maalataan toisaalta hallinnolle

välttämätön paha, mutta samaan aikaan ne esitetään muodossa, joka nostaa sisäministeriön hallinnonalaisuudessa toimivia viranomaisia jalustalle, legitimoidakseen ja kehuakseen omilla saavutuksillaan. Mielenkiintoista tässä suhteessa on myös ministeriöiden ainutlaatuinen asema, sillä ministeriöt ovat olleet mukana niin talouskurin muotoilemisessa osana valtion hallitusta, sekä sen toimeenpanijana hallinnon ylimpänä tahona. Sisäisen turvallisuuden selonteossa talouskurista puhutaan tavallaan ymmärtäväisesti, samalla kun talouskuri pakottaa hallinnonalan säästöihin. Samanaikaisesti näkemys on hyvin yhdensuuntainen, eikä talouskuria tai rakenneuudistuksia sen enempää kyseenalaisteta. ”Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat koko 2000-luvun toteuttaneet suuria rakenteellisia uudistuksia ja sopeuttamistoimia. Rakenteellisten uudistusten seurauksena hallinto- ja tukitehtäviä on karsittu ja niiden tuottavuutta on parannettu kaikilla sisäministeriön hallinnonalan toimialoilla.” (sisäministeriö 2016, 31)

Taloustehokkuus, rakenneuudistukset sekä julkishallinnon muutokset ovat selonteossa myös vahvasti toisiinsa kytköksissä. Tehokkuus hallinnossa juurtaa niin sanotusta uuden julkishallinnon mallista, ja myös turvallisuushallinto on tämän suuntauksen vaikutuksesta muutospaineiden alla (Heusala 2012, 97 – 98). Sisäisen turvallisuuden selonteossa tämä näkyy sisäministeriön hallinnonalan tavoitteena karsia eri sektoreiden palveluja ja näin uudistaa rakenteita. Tämän uumoillaan johtavan siihen, että yksityinen turvallisuussektori kasvaa, eri maantieteelliset alueet joudutaan järjestämään tärkeysjärjestykseen, palveluja joudutaan lakkauttamaan sekä siihen, että koulutuspaikkojen ja rekrytoinnin määrää pienennetään. Selonteon mukaan tarvitaan sisäisen turvallisuuden hallinnonalalle enemmän poliittista ohjausta, jotta näitä uudistuksia voidaan tehdä. (sisäministeriö 2016, 22 & 31 – 33)

Poliisitoimen osalta uudistukset tuodaan esille neljänä kehittämislinjauksena joiden ”tavoitteina on, että poliisipalvelujen yleiseen kysyntään voidaan vaikuttaa vähentävästi ja käytössä olevia voimavaroja voidaan kohdentaa sellaisiin toimenpiteisiin, jotka lisäävät ihmisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta.” (sisäministeriö 2016, 34) Nämä tavoitteet kuulostavat hyvinkin vaativilta ja jopa optimistisilta, että vähemmillä resursseilla ja palveluilla voitaisiin lisätä ihmisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta.

Myös turvallisuuden hallinnonalalla uuden julkishallinnon malli näyttäytyy palvelujen yksityistämisenä. Valtion palveluja ollaan muokkaamassa enemmän markkinavetoisiksi ja selonteossa tämä palvelujen yksityistäminen huomioidaan ja huolena on, että tästä koituu turvallisuuden mahdollinen epätasa-arvoinen jakautuminen. Tässä suhteessa minusta on mielenkiintoista, ettei selonteossa nosteta esille epätasa-arvon kokemuksen mahdollista syrjäyttävää voimaa, joka taasen on suora uhka sisäiselle turvallisuudelle.

”Poliisin suorituskyvyn heikkeneminen johtaa todennäköisimmin yksityisen turvallisuusalan palveluiden kysynnän kasvuun, kansalaisten eriarvoistumiseen palveluiden saatavuudessa sekä ennen muuta vähäosaisten aseman heikkenemiseen.” (sisäministeriö 2016, 22)

Tämä läpileikkaava taloustehokkuus luo sisäisen turvallisuuden diskurssin sisälle ristiriitaa. Toisaalta sisäinen turvallisuus nähdään jonain niin suurena ja tärkeänä, että Suomen hallitus on ensimmäistä kertaa luonut sekä selonteon että strategian sisäisestä turvallisuudesta. Samaan aikaan koko hallinnonalan määrärahoja karsitaan, ja määrärahojen ja budjetin pienentyessä, joutuu koko hallinnonala karsimaan palveluitaan. Tämä sama talousvetoisuus on myös usein nähtävillä muilla politiikan alueilla, jossa lyhyen aikavälin taloudellinen voitto painaa vaakakupissa usein enemmän kuin pitkäaikaiset vaikutukset. Selonteossa lyhytkatseinen taloudellinen näkökulma tulee esiin myös investointien lykkäämisenä. Investointeja kuvataan vääjäämättömiksi, mutta kuitenkin ne siirretään tuonnetmas. (sisäministeriö 2016, 28, 29, 32)

Sisäisen turvallisuuden diskurssissa kiinnostuskohdat taloustehokkuus ja maahantulo ovat myös yhdistetty toisiinsa. Maahantulo esitetään usein valtion näkökulmasta lyhytkatseisesti ainoastaan menoeränä (esimerkiksi valtiovarainministeriö 2018), ja turvallistamalla maahantulo, ei maahantulon vaikutuksista tai politiikasta joka koskettaa maahantuloa tarvitse käydä keskustelua. Turvallistamalla jokin ilmiö, voidaan se siis nostaa poliittisen keskustelun yläpuolelle (Buzan ja Hansen 2008, 214). Myös sisäisen turvallisuuden selonteossa maahantuloa käsitellään lähinnä resursseja vievänä, lyhyen ajanjakson prosessina. Kotoutuminen mainitaan, mutta sen sisältöön ei sen enempää pureuduta (sisäministeriö 2016, 17).

Turvapaikanhaku nähdään selonteossa hallintoa kuormittavana prosessina. Turvapaikanhakuun liitetään vahvasti talous ja säästäminen, ja ainoat kriteerit toimenpidemuutoksille koskien turvapaikanhakua on aika ja raha. Tässäkin suhteessa

politiikan ensisijainen tehtävä on turvata valtion taloudelliset intressit. ”Turvapaikka- ja palautusprosesseja tehostetaan kustannusten hillitsemiseksi ja prosessien nopeuttamiseksi.” (sisäministeriö 2016, 46) Taloudellisten intressien priorisoinnista puhuu myös perheenyhdistämisen edellytyksille asetettava toimeentuloedellytys. Hallitus on myös esittänyt humanitaarisen suojelun lupakategorian poistamista, jolloin kansainvälistä suojelua ei voisi Suomessa hakea humanitäärisin perustein.

Maahantuloa käytetään yleisesti kuvamaan kaikkea maahantuloa. Tämä merkitys kytkeytyy tiiviisti maahanmuuton, pakolaisuuden ja turvapaikanhakijoiden merkitysryhmien kanssa. Näistä turvapaikanhakijat ovat sisäisessä turvallisuudessa isoimmassa roolissa. Näitä merkitysryhmiä käytetään rinnakkain ja osittain päällekkäin niin selonteossa kuin yleisesti kielellä ja mediassa. Tämä on johtanut siihen, että merkitysryhmien välille on rakentunut yhtäläisyyden ketju, joka Laclau (2005 69 – 71) mukaan tuhoaa merkitysryhmien sisäisiä eroja. Maahantulosta on muodostunut niin sanottu tyhjä merkitysryhmä. Maahantuloon liitetään myös vahvasti ”terrorismi, väkivaltainen ekstremismi sekä laajamittainen laitton maahanmuutto” (sisäministeriö 2016, 13). Selonteossa maahantulon mahdollisiin positiivisiin vaikutuksiin ei viitata sanallakaan. Maahantuloa kuvataan ainoastaan joko neutraalina, tai siihen liitetään ulkoisia uhkakuvia. Tämä on myös tapa rakentaa vahvempaa kansallista me kuvaa, jossa yhteisöllisyyttä luodaan rajaamalla toiseus tämän me identiteetin ulkopuolelle (Buzan ja Hansen 2008, 218, Laclau 2005, 69 – 71, Niikko 2018, 77 - 78).

Sisäisen turvallisuuden selonteossa viitataan myös useasti turvallisuuden tunteeseen. Tätä tunnetta, tai sen taustoja ei juurikaan avata sen enempää, mutta mielestäni turvallisuuden tunteen voi nähdä olevan hyvin tiiviisti kytketty sisäisen turvallisuuden diskurssiin. Turvallisuuden tunne, niin kuin myös sisäisen turvallisuuden diskurssi, koostuu eri osasista, jotka vaikuttavat turvallisuuden tunteeseen joko tätä tunnetta vahvistamalla tai heikentämällä. Turvallisuuden tunteella on rajat, ja tämän tunteen ulkopuolelle jätetään eri osasia. Näistä rajoista ja sen osasista käydään myös diskursiivista taistoa, ja ei ole selvää mitkä tekijät vaikuttavat turvallisuuden tunteeseen. McLeodin (2013, 170 – 171) tutkimuksessa on kuitenkin todettu, että tärkeä osa turvallisuuden tunteesta on sitä, että yksilö saa olla oma itsensä, ja ilmaista mielipiteitään sekä ilmaista itseään.

Mielestäni analogia turvallisuuden tunteen ja sisäisen turvallisuuden diskurssin välillä on siinä mielessä mielenkiintoinen, että auktoriteetti, vetoamalla turvallisuuden tunteeseen, ja kertomalla kuinka vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen, käyttää samalla myös huomattavaa valtaa siinä, että se yrittää määrittää turvallisuuden diskurssia ja sen rajoja. Tämä on tapa yrittää tehdä diskurssista luonnollinen ja kiistämätön, jota diskurssiteoriassa kutsutaan artikulaatioksi. (Jørgensen ja Phillips 2002, 29)

Poliisin näkyvän toiminnan väheneminen ”... todennäköisesti heikentää yhteiskuntarauhaa merkittävästi, koska kansalaiset pitävät poliisia neutraalina yleisen järjestyksen ja turvallisuuden takaajana, mutta katupartiot ja vastaavat järjestelyt ovat sen sijaan omiaan vähentämään osan väestöstä turvallisuuden tunnetta.” (sisäministeriö 2016, 22) Esimerkiksi edellä olevasta lainauksesta käy ilmi tämän diskurssin valtataistelu. Se maalaa kuvaa, jossa poliisipartiot ovat turvallisuuden tunteen rakentajia, ja että tämä on yleinen käsitys poliisin luonteesta. Diskurssissa ei anneta tilaa toisenlaiselle käsitykselle siitä, mikä luo turvallisuutta yhteiskunnassa. Tarkoitin tällä sitä, että on vähintäänkin liioittelua väittää, että poliisin näkyvä partiointi loisi kaikkien osalta turvallisuuden tunnetta. Tämä on myös mielestäni osittain ristiriidassa McLeodin (2013, 170 – 171) löydösten kanssa, sillä hän väittää että sananvapaus ja oikeus osoittaa myös valtion diskurssin vastaisia mielipiteitä, ovat koetun turvallisuuden tunteen rakennuspilareita.

Sisäisen turvallisuuden selonteossa rakennetaan hyvin selvästi me identiteettiä. Me identiteetti nähdään suhteessa toisiin, joiden identiteettiä ei varsinaisesti mainita, mutta jota kuvaillaan melko selvästi. Ensinnäkin tähän toiseuden identiteettiin liitetään maahantulo vahvasti. Tämä tapahtuu ensinnäkin puhumalla maahantulijoista objekteina, tahoina joilta on poistettu toimijuus. Sen lisäksi maahantuloon liitetään niin kuin aiemmin mainitsin, miltei ainoastaan haasteita ja ongelmia. (sisäministeriö 2016, 13, 17 & 46)

Toiseuden identiteettiä luodaan myös viittaamalla siihen, kuinka suuri osa yhteiskunnan rikoksista ja ongelmista kasautuu pienelle ryhmälle. Tällä tavoin luodaan myös me henkeä, sillä tähän me identiteettiin, joka maalataan ongelmattomana, kunnan kansalaisuutena, on helppo samaistua. ”Rikokset keskittyvät pienelle tekijäjoukolle, jolla on usein heikkoon sosioekonomiseen asemaan, päihtheisiin, syrjäytymiseen tai mielenterveyteen liittyviä ongelmia. Noin 2 – 5 prosenttia väestöstä tekee yli puolet

kaikista rikoslakirikoksista. Tämän ryhmän tekemät rikokset ovat luonteeltaan sellaisia, jotka näkyvät yhteiskunnassa ja jotka vaikuttavat ihmisten turvallisuuden tunteeseen: vahingontekoja, pahoinpitelyjä ja omaisuusrikoksia. Sama osuus väestöstä joutuu myös merkittävästi muita useammin rikosten uhriksi.” (sisäministeriö 2016, 15)

Selonteossa ei kerrota keitä nämä toiset varsinaisesti ovat. Tähän kategoriaan kuitenkin liitetään muun muassa nuoret, ”... turvallisuuden kannalta merkittäviä ennalta estävän toiminnan kohteita ovat toistuvasti rikoksiin syyllistyvät ja rikosten uhriksi joutuvat, nuoret, erilaiset yhteisöt sekä laajamittaisen väkivallan uhkat.” (sisäministeriö 2016, 37), sekä turvapaikanhakijat, ”... on löydettävä asuinpaikka vastaanottokeskuksen ulkopuolelta, jotta kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan voi alkaa eikä syrjäytymistä tapahdu.” (sisäministeriö 2016, 47). Mielenkiintoista tässä suhteessa on, että koko yhteiskunnan kirjo hävitetään, ja tilalle on syntynyt ainoastaan identiteetit me ja toiset.

Mielenkiintoista on myös, että sukupuolta ei mainita kertaakaan. Tämän valinnan voi nähdä pyrkimyksenä tehdä sukupuolineutraalia politiikkaa, mutta Wibbenin (2011, 16) mukaan sukupuolineutraalisuus on käytännössä mahdotonta, sillä sukupuoli on sosiaalinen rakenne. Se että naisiin kohdistuvat sukupuolitetut uhat jätetään mainitsematta kuvaa sitä, ettei naisten kokemuksia koeta tärkeinä suhteessa miehiseen normiin (Buzan ja Hansen 2008, 208 – 209).

4.2 Sisäisen turvallisuuden strategia

Sisäisen turvallisuuden strategian alkusanoissa tunnistetaan, että turvallisuus rakentuu, ja siihen vaikuttaa kolme eri alueellista tasoa. Nämä kolme ovat kansainvälinen, kansallinen sekä paikallinen taso ja niistä muodostuvat uhat (sisäministeriö 2017, 6). Tähän turvallisuusuhkien kolmeen eri alueelliseen tasoon viitataan myös sisäisen turvallisuuden selonteossa (sisäministeriö 2016, 10 – 29), sekä siitä kirjoittaa myös Heusala (2012, 104 – 105). Turvallisuuteen liitetään alkusanoissa positiivisessa mielessä oikeudet ja vapaus, kun taas turvallisuutta rajoittavat pelko ja turvattomuus. (sisäministeriö 2017, 6) Tässä tuodaan siis esille samoja asioita, kuin mistä Virta (2012, 116 – 117) puhuu, eli vapauden kaksijakoisesta, jopa paradoksaalisesta roolista, jossa vapautta luodaan vapautta rajoittamalla.

Strategian esipuheessa tuodaan myös esille turvallisuuden tutkimuksessa valloillaan ollut trendi kokonaisturvallisuudesta (Heusala 2012, 103), ja korostetaan sitä, että

turvallisuus ei ole ainoastaan turvallisuusviranomaisten käsissä, vaan sitä tehdään yhteistyössä ja siihen koskettaa miltei kaikki yhteiskuntapolitiikka. (sisäministeriö 2017, 7) Tätä ajatusta pidemmälle viemällä, pystyy mielestäni hahmottamaan sisäisen turvallisuuspolitiikan diskursiivista ja sosiaalista puolta. Turvallisuus ei ole yksi konkreettinen määre, vaan se muodostuu ihmisten yhteisestä käsityksestä turvallisuudesta. Turvallisuus on alati uudelleenmääriteltävissä, sekä aikaan ja paikkaan kytköksissä oleva prosessi.

Sisäisen turvallisuuden käsitettä määritellään strategian ensimmäisessä luvussa tarkemmin. Strategian mukaan alkuperäisen yövärtijavaltion suppea käsitys sisäisestä turvallisuudesta ainoastaan poliisin ylläpitämänä yleisenä järjestyksenä, on yhteiskunnan kehityttyä hiljalleen muuttunut. Strategiassa ”...sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan niitä yhteiskunnan ominaisuuksia, joiden myötä väestö voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.” (sisäministeriö 2017, 11) Määritelmä koostuu strategian mukaan kahdesta eri osasta. Ensinnäkin sisäisessä turvallisuudessa kuvataan eri uhat, jotka voivat sitä järkyttää. Tähän kuuluu rikollisuus, häiriöt, onnettomuudet ja kansalliset sekä kansainväliset ilmiöt. Tässä tulee taas esiin jo aiemmin mainittu uhkien alueellinen jako kolmeen osaan, kansainvälisiin, kansallisiin ja paikallisiin. Toinen osa strategian sisäisen turvallisuuden määritelmää koostuu sellaisista uhista, jotka luovat tai voivat luoda pelkoa tai turvattomuutta. (sisäministeriö 2017, 11) Kiinnostavaa tässä suhteessa on, että turvallisuus nähdään ainoastaan negaation kautta. Tällä tarkoitan, että turvallisuus nähdään uhilta suojautumisena, ja turvautumalla uhkia vastaan.

Strategian mukaan turvallisuutta lisäävät erilaiset tekijät. Näitä turvallisuutta lisääviä tekijöitä ovat muun muassa yksilön eri ympäristöt, peruspalvelut, yhdenvertaisuus, avun saanti sitä tarvittaessa, sekä se että rikolliset joutuvat edesvastuuseen tekemistään rikoksista. Yksilön ympäristö, palvelut, yhdenvertainen kohtelu sekä avun saanti ovat sellaisia tekijöitä, jotka mielestäni rakentavat turvallisuutta niin yksilöllisellä, kuin yhteiskunnallisella tasolla. (sisäministeriö 2017, 11)

Strategiassa tunnistetaan, että sisäistä turvallisuutta luo usein muu yhteiskuntapolitiikka ja yhteiskunnalliset ilmiöt, kun taas turvallisuuspolitiikka yleensä vastaa jo olemassa oleviin turvallisuusuhkiin. Strategian mukaan muuttuvassa maailmassa kuitenkin nopea

reagointi uusiin ilmiöihin on vaikeaa, ja tästä syystä parhain ja kustannustehokkain tapa vaikuttaa turvallisuusympäristöön on turvallisuusuhkia ennalta ehkäisevä toiminta ja vaikuttaminen turvallisuusuhkien juurisyihin. Ennalta ehkäisevää toimintaa alustamaan, strategiassa pyritään tuomaan tietoa, joka parantaa turvallisuusvaikutusten arviointia ja huomiointia, ja täten edesauttaa parempaa päätöksentekoa aiheesta. Lisäksi strategiassa annetaan toimenpide-ehdotuksia, joiden avulla voidaan yhteistyötä lisäämällä ennaltaehkäistä juurisyistä johtuvia turvallisuusuhkia. (sisäministeriö 2017, 11 – 12)

Sisäisen turvallisuuden strategia on suoraa jatkoa Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmalle. Hallitusohjelmassa tuodaan esille visio Suomesta maailman turvallisimpana maana ”...elää, asua, yrittää ja tehdä työtä” (sisäministeriö 2017, 10). Jo tähän lyhyeen lauseeseen kiteytyy monta diskursiivista elementtiä ja subjektipositiota. Kun mietitään vision esille tuomaa neljää toiminnan muotoa, elämistä, asumista, yrittämistä ja työn tekoa, on näistä ainoastaan ensimmäinen, nimittäin eläminen, sellainen, jonka kaikki tällä hetkellä Suomessa olevat henkilöt täyttävät ainoastaan olemalla. Tämäkin tietysti riippuu siitä, miten asiaa katsoo, eikä elämisen kriteerit ole täysin yksiselitteiset tai ongelmattomat. Mitä sisältyy elämiseen? Onko se ainoastaan fyysinen olemassaolo, vai kuuluuko elämiseen muitakin olomuotoja ja asioita? Mutta mikäli ei takerruta pohdintoihin siitä, mitä elämä on, toteuttavat kaikki Suomessa olevat henkilöt elämistä jossain muodossa.

Myös asumisen voi ehkä lukea tähän kategoriaan, joka ainakin periaatteessa jollain tapaa kattaa kaikki, vaikkakin asunnon saaminen ja oman kodin löytyminen ei kaikille ole mahdollista. Silti voidaan katsoa, että kaikki Suomen rajojen sisällä oleskelevat henkilöt asuvat Suomessa jossain muodossa. Tätäkin käsitettä voidaan kyseenalaistaa esimerkiksi asunnottomien näkökulmasta, maahantulijoiden ja tilapäisesti täällä asuvien tai ilman oleskelulupaa olevien näkökulmasta.

Kuitenkin ehkä ongelmallisimmat elementit lyhyessä lauseessa ovat työnteko ja yrittäminen. Tämä jatkaa ja rakentaa suoraan valloillaan olevaa, ja jo selonteossa vahvasti esille tuotua diskurssia, jossa kansalaisuuteen sisältyy olennaisena osana taloudellinen tuottavuus. Kärjistettynä lausetta voi tulkita niin, että jos henkilö ei syystä tai toisesta käy töissä tai yritä, voidaan hänet myös jättää turvallisen tilan ulkopuolelle. Jos et ole taloudellisesti tuottava, ei yhteiskunnan tarvitse varmistaa turvallisuuttasi. Vaikka tämä tilanne voi vaikuttaa kärjistetyltä, ei se aina ole niin kaukana

todellisuudesta. Nykyisessä markkinavoittoisessa yhteiskunnassa, yksityisten henkilöiden taloudellinen vauraus, ainakin tiettyyn pisteeseen asti, tuo myös perusturvaa. On myös helppo löytää eri ihmisryhmiä, jotka eivät täytä työssäkäynnin tai yrittäjyyden kriteerejä, kuten esimerkiksi opiskelijat, työttömät, eläkeläiset ja lapset. Voidaanko siis näiden ryhmien turvallisuudesta laistaa?

Strategiassa puhutaan myös turvallisuuden tunteesta, ja strategian mukaan turvallisuuden tunne Suomessa on heikentynyt. Heikentymistä on strategian mukaan tapahtunut, vaikka Suomi kuitenkin eri mittareilla mitattuna on yksi maailman turvallisimmista maista. Syyksi tähän turvallisuuden tunteen tippumiseen tarjotaan 2010-luvun puolivälissä tapahtunutta selkeää maailmanpoliittista muutosta. Strategian mukaan myös kansainväliset uhat, kuten terrorismi ja informaatiovaikuttaminen ovat nousseet turvallisuuden kentälle, ja vaikuttavat turvallisuuden tunteeseen. (sisäministeriö 2017, 13) Strategiasta saa täten kuvan, että turvallisuuden tunne on globaalilla tasolla tippunut.

Sisäisen turvallisuuden strategian mukaan turvallisuuden mittaaminen on vaikeaa. Yksi erityinen haaste turvallisuutta mitattaessa on, että suuri osa turvallisuuteen liittyvistä haasteista jakaantuu hyvin pienelle osalle väestöstä. Turvattomuus siis kasautuu tietyille henkilöille sekä ryhmille, ja strategian mukaan eri turvallisuustoimet tulee pystyä nykyistä paremmin kohdistamaan juuri niille väestöryhmille, joille turvallisuusongelmat kasautuvat. (sisäministeriö 2017, 13)

Mielestäni tämä osa strategiaa pyrkii vastaamaan yhteiskunnalliselta tasolta turvallisuuteen. Tässä kohdin puhutaan enemmän yhteiskunnallisesta turvallisuudesta, kuin mitä strategiassa keskimäärin. Strategiassa myös todetaan, että ”...laajat häiriötilanteet ovat yhteiskunnan toiminnassa verraten vähäisiä poikkeuksia, ja sisäisen turvallisuuden kehittymiseen vaikuttavat ennemminkin yhteiskunnan usein vaikeasti havaittavat, hitaat muutokset.” (sisäministeriö 2017, 13) Samalla tässä tehdään kuitenkin kahtiajako turvallisuuskäsitteissä. Osittain strategiassa puhutaan sisäisestä turvallisuudesta, jonka ylläpidosta vastaa poliisi, tulli, sekä rajanvartio-, pelastus-, oikeus- ja vankeinhoitolaitokset. Toisaalta turvallisuuteen liitetään myös laajempaa rintamaa, ja strategian laajemman, taustalla olevan turvallisuuden takaajina toimivat sosiaali- ja terveys-, liikenne- ja viestintä-, opetus-, kulttuuri- ja nuoriso-, työ- ja ympäristöviranomaiset sekä järjestöt. Strategiaa lukemalla, saa mielestäni sen

käsityksen, että nämä ensin mainitut viranomaiset ovat ne, jotka turvaavat kuitenkin sisäisen turvallisuuden kovaa keskustaa, ja jotka tulee priorisoida. (sisäministeriö 2017, 13 – 14)

Kiinnostavaa tässä mielessä on, että strategia luo tässä jälleen sisäistä ristiriitaa itsensä kanssa. Ensiksi tuodaan esiin, että yövärtijavaltion suppea käsitys valtiosta, jossa yleistä järjestystä pitää poliisi, ei enää pidä paikkaansa ja että turvallisuutta luodaan yhteiskunnan jokaisella sektorilla. Lisäksi turvallisuuden tunne, jonka voi nähdä hyvinkin sosiaalisena ja diskursiivisena elementtinä, nostetaan keskeiselle paikalle sisäistä turvallisuutta. Kuitenkin miltei saman tien, tältä kaikelta vedetään matto alta, ja turvallisuus onkin suurimmalta osin kuitenkin sisäministeriön hallinnonalan, univormuun pukeutuneiden virkahenkilöiden erityisasia. (sisäministeriö 2017, 11, 13 – 14) Samalla strategiassa otetaan suunnaksi retroaktiivinen toiminta proaktiivisen turvallisuuden tuottamisen sijaan. Turvallisuusuhkiin ja muutosvoimiin halutaan vastata, sen sijaan, että niiden juurisyihin puututtaisiin. Tämäkin on suorassa ristiriidassa strategian itse tekemiin havaintoihin siitä, että helpoin tie turvallisuuteen on ennalta ehkäisevä työ.

Strategian seuraavassa osassa käsitellään turvallisuuden ja uhkien eri alueellisia tasoja. Tässä kohdin korostetaan sitä, kuinka turvallisuus on kytköksissä ympäröivään yhteiskuntaan sekä globaalilla että paikallisella tasolla. (sisäministeriö 2017, 19) Tämä on hyvin linjassa Heusalan (2012, 104 – 105) näkemysten kanssa siitä, että Suomessa kokonaisturvallisuuden piirissä uhat nähdään usein samanaikaisesti globaaleina, kansallisina ja paikallisina.

Globaalilla tasolla tuodaan esille taloudellinen keskinäisriippuvuus, kestävyyskriisi, teknologia sekä demokratian perinteisten instituutioiden heikkeneminen, joita strategiassa kutsutaan globaaleiksi megatrendeiksi. (sisäministeriö 2017, 19 – 21) Diskursiivisella tasolla, kaikkien näiden megatrendien keskiössä toimii kiintopisteenä markkinatalous. Markkinatalous tuodaan tässä esille eri valoissa, mutta se on kuitenkin alati läsnä. Kiintopisteen ympärille muodostuu muita merkittäviä, kuten länsimaisuus, luonto ja ympäristö sekä demokratia. Kuitenkin merkittäviä, joka pitää diskurssia kasassa on markkinatalous. Taloudellinen hyvinvointi nostetaan sisäisen turvallisuuden strategian diskurssissa niin suureen arvoon, että turvallisuuden voisi korvata taloudella. Tarkoitan tällä sitä, että kaikki megatrendien luomat uhat voisi tulkita olevan uhkia

taloudelle, eikä turvallisuudelle, juurikaan sanomaa muuttamatta. Mielenkiintoista tässä suhteessa on, että niin turvallisuuden, kuin demokratian voi nähdä alisteisessa suhteessa markkinataloudelle. Tämän voi myös nähdä hegemonisena taistona yhteiskunnasta, jossa markkinatalous haastaa demokratian yhteiskunnan kiintopisteenä. Suomalaisesta perspektiivistä tämän voi liittää myös käsitteisiin hyvinvoinnista, jossa uusi markkinatalouteen vahvemmin linkittyvä hyvinvointiyhteiskunta haastaa aiemmin valloilla ollutta hyvinvointivaltiota.

Samalla tässä kohdassa strategiaa luodaan jälleen rajoja meidän ja toisten välillä.

”Maailmantalouden painopiste on siirtynyt Atlantin ympäriltä Aasiaan. Kiina ja Intia ovat merkittäviä taloudellisia voimia. Euroopan taloustaantumaa ei ole näkyvillä selvää käännettä.” (sisäministeriö 2017, 20) Talous nähdään nollasummapelinä, jossa ”me” olemme häviäjiä. Tällä tavalla kasvavista talouksista luodaan uhka ja vihollinen Suomen turvallisuudelle. Diskursiivisin termein tässä siis luodaan toiseutta. Luomalla toiseutta, samalla vahvistetaan käsitystä meistä, tässä suhteesta kansana ja valtiona.

Markkinatalous on diskursiivisessa mielessä melko muovautuva, sillä sen hegemonista asemaa haastetaan monelta eri suunnalta. Osin tähän liittyy perinteinen marxilainen kritiikki markkinatalouden epäoikeudenmukaisuudesta. Tähän kiinnitetään huomiota myös sisäisen turvallisuuden strategiassa: ”Köyhien ja rikkaiden elintasoerot ovat ihmiskunnan keskeinen haaste ja maailmanlaajuisen muuttoliikkeen merkittävä taustatekijä.” (sisäministeriö 2017, 20) Mutta yhä enemmän myös ympäristö ja luontoaiheet pelot ja uhkakuvat ovat liittyneet globaalin markkinatalouden diskurssiin. Markkinatalous on kehittynyt ympäristötietouden, ja siitä julkisesti käydyn keskustelun myötä, ja niin kutsuttu vihreä talous on ollut kovassa huudossa. Kuitenkin mielikuva vihreästä taloudesta on itsessään katakreesinen – miten kuluttamalla voi säästää luonnonvaroja? Tämä vihreän talouden sisään rakennettu ristiriita, mahdottomuus, luo myös osaltaan turvattomuuden tunnetta, johon myös strategiassa on kiinnitetty huomiota. Strategiassa tästä puhutaan kestävyyskriisinä (sisäministeriö 2017, 20).

Sisäisen turvallisuuden strategiassa otetaan myös esille nykyisen yhteiskunnan instituutioiden sekä ammattien muutokset sekä osittainen häviäminen ja tästä muutoksesta johtuvat haasteet (sisäministeriö 2017, 21). Osittain tällä on hyvin henkilökohtaisia vaikutuksia. Ihmisten työnkuvat katoavat ja uusia työnkuvia syntyy. Uhka toimettomuudesta on jo nyt työmarkkinoilla oleville, joiden osaamista ei ehkä

enää tulevaisuudessa kaivata, käsinkosketeltava. Julkisuudessa ja mediassa puhutaan elinikäisestä oppimisesta, mutta tarkkaa käsitystä siitä, mitä tämä oikeasti pitää sisällään ei ole. Toisaalta tämä luo myös epävarmuutta vasta kouluttautuville ja nuorille, joilla ei alati muuttuvilla työmarkkinoilla ole selvää tietä, jolle tähdätä. Instituutioiden osalta digitalisaatio ja fyysisten kohtaamisten väheneminen vaatii myös ihmisiltä tietoteknisiä taitoja, sekä kykyä joustaa totutuista rutiineista. Tämä ei kosketa pelkästään viranomaispalveluja, vaan näkyy myös muissa julkisissa palveluissa, kuten esimerkiksi pankeissa, joiden aukioloajat ovat supistuneet, ja asiakkaiden oletetaan käyttävän enenevässä määrin heidän sähköisiä palveluitaan.

Myös demokraattiset instituutiot ovat uudistuspaineen alla. Strategiassa puhutaan perinteisistä demokraattisista instituutiosta sekä niin sanotusta virallisesta edustuksellisesta demokratiasta (sisäministeriö 2017, 21). Tätä demokraattista mallia haastetaan valtio-opin teorioissa muun muassa suoran ja deliberatiivisen demokratian mallein, mutta myös käytännössä eri suorien vaikuttamismenetelmin. Vaikka periaatteessa uudet vaikuttamisen keinot ovatkin hyvästä demokratian uudistumisen kannalta, asettavat nämä myös haasteita demokraattiselle vallalle. Osittain siksi, että perinteisten instituutioiden on uusiuduttava, ja luotava tilaa uusille vaikuttamisen keinoille. Muuten on olemassa riski, että uudet kanavat jäävät eristyksiin, eivätkä pysty vaikuttamaan viralliseen päätöksentekoon. Tämä taas voi johtaa tyytymättömyyteen koko demokraattista järjestelmää kohtaan. Suorat vaikuttamisen keinot ovat myös alttiita erilaiselle manipulaatiolle, kuin mihin edustuksellisessa demokratiassa on totuttu. Vaikuttamisen kenttien pirstaloituminen, sidosryhmien tunnistaminen ja tasa-arvoisuus, varmistuminen demokraattisen prosessin toteutumisesta... Uuden demokratian haasteet ovat monet, mutta niiden ratkaiseminen kantaa paljon hedelmää.

Strategian seuraavassa osiossa keskitytään Suomen kehitykseen, ja tämä jaetaan yhteiskunnalliseen, teknologiseen, taloudelliseen ja ekologiseen kappaleeseen. Viimeisenä kappaleena tässä osiossa strategiassa keskustellaan siitä, kuinka kansainväliset suhteet vaikuttavat Suomen kehitykseen. (sisäministeriö 2017, 22 – 29).

Yhteiskunnallisen kehityksen alla puhutaan lämpimästi suomalaisesta yhdenvertaisuudesta, ja siitä kuinka eri trendit asettavat yhdenvertaisuudelle erilaisia haasteita. Nämä haasteet ovat suurelta osin talouteen liittyviä haasteita. Strategian mukaan työnteon merkitys on muuttumassa, ja tämä luo haasteita tällä hetkellä, mutta

myös tulevaisuudessa. Myös työn identiteetti, ja se mikä lasketaan työksi, on jatkuvan muutoksen kohteena. Strategian mukaan on odotettavissa, että työt liittyvät tulevaisuudessa enenevässä määrin palveluihin sekä ihmisten välisiin interaktioihin, ja vähemmän tuotantoon kuin mitä tällä hetkellä. (sisäministeriö 2017, 22)

Strategian mukaan on myös nähtävissä trendi, jossa nuoret ja nuoret aikuiset jäävät useammin työttömiksi kuin ennen. Tätä nuorten heikkoa asemaa työmarkkinoilla korostaa myös se, että tämä sama ilmiö kertautuu ja näkyy tulevaisuudessa myös eläkkeissä. Nykyiset eläkkeet ylläpidetään nyt töissä olevien kustannuksella, mutta nuorten eläköityessä ei ole takeita eläkkeiden toteutumisesta, ainakaan samalla tavalla kuin nyt. Väestön vanheneminen ja tästä johtuva väestörakenteen muutos korostuu harvaksi asutuilla seuduilla, joista nuoret lähtevät elämän perässä kaupunkiin. (sisäministeriö 2017, 22 – 23)

Tässä strategian osiossa nuorilta on otettu toimijuus miltei kokonaan. Nuorten subjektipositio on hyvin kapea, ja ennalta määritelty. Myös ikääntyvästä väestöstä luodaan hyvin yksinkertainen kuva palvelujen käyttäjinä. Niin nuoret, kuin ikääntyvät nähdään passiivisina yhteiskunnallisten palvelujen kuluttajina. (sisäministeriö 2017, 22; Jørgensen & Phillips 2011, 23; Hudson 2006, 304 – 305)

Sisäisen turvallisuuden strategia nostaa myös maahantulon potentiaalisensa turvallisuusuhkana. Maahantuloon liittyy strategian mukaan niin sosiaaliset uhat, kuten kotoutumiseen liittyvät haasteet, muukalaisvihamielisyys, kuin myös esimerkiksi terrorismi, ulkomaalaisvastaisten ääriliikkeiden nousu sekä muu rikollisuus. Maahantulon vaikutukset koskettavat koko Suomea, mutta näkyvät eniten suurissa kaupungeissa. (sisäministeriö 2017, 23)

Muuttuvaan yhteiskuntaan liittyy myös strategian mukaan arvomaailman muuttuminen. Moniarvoistuminen nostetaan esiin negatiivisessa valossa, ja sitä kutsutaan ”arvorakenteiden pirstaloitumiseksi”. Moniarvoistuminen nähdään tässä uhkana niin sanotulle suomalaisuudelle. (sisäministeriö 2017, 23). Tätä suomalaisuutta ei sen enempää avata. Toki arvorakenteiden muuttuminen yhteiskunnassa voi luoda erilaisia haasteita, mutta strategiassa maalataan hyvin mustavalkoinen kuva tilanteesta, jossa perinteiset rakenteet ja arvot ovat olleet hyvästä, ja uusi nähdään haastavana, jopa pahana yhteiskunnalle. Perinteiset arvot nähdään sellaisina, joista tulisi pitää kynsin ja hampain kiinni. Tämän voi myös nähdä diskursiivisena taistona hegemoniasta.

Perinteiset arvot maalataan luonnollisena ja oikeana. Kuitenkin perinteiset arvot on merkitsijänä tyhjä, sillä perinteiseen suomalaisuuteen tai suomalaisiin arvoihin liitetään niin monta muuta merkitsijää, että merkitsijänä perinteiset suomalaiset arvot on itsessään hyvin vaikeasti määriteltävissä ja riippuu kontekstista jossa merkitsijää käytetään. Tällöinkin määrittely on usein helpompaa tehdä sen kautta, mitä merkitsijä ei edusta. (Laclau 2005, 69 – 71 & 129 – 133)

Perinteiset arvot on myös kelluva merkitsijä, sillä tämän sisällön määrittämisestä käydään diskursiivista taistoa eri ryhmien tai diskurssien välillä. Myös strategiassa on huomioitu tämä hegemoninen taisto, siinä mielessä, että strategiassa on nostettu esiin äärioikeiston uhka yhteiskunnalle. Näiden äärioikeistolaisten konservatiivisten arvojen voidaan nähdä taistelevan suomalaisuuden uudelleen määrittelemisestä (sisäministeriö 2017, 23). Laclaun (2005, 129 – 133) mukaan käytännössä kaikki kelluvat merkitsijät ovat myös tyhjiä, ja toisin päin, tyhjät merkitsijät ovat kelluvia. Kelluva ja tyhjä merkitsijä ovatkin analyttisiä työkaluja hegemonisen taiston eri osia tutkittaessa. Toisin sanoen, kun perinteiset arvot merkitsijänä, yritetään liittää johonkin kontekstiin, esimerkiksi äärioikeistolaisuuteen, samanaikaisesti sen sisältöä muovataan ja rajataan uudelleen.

Teknologian kehityksen, ja siitä johtuvaa yhteiskunnallista muutosta käsitellään strategian seuraavassa osiossa. (sisäministeriö 2017, 24) Strategian mukaan teknologinen kehitys liittyy digitalisaatioon, automaatioon, robotiikkaan, teolliseen internettiin sekä keinoälyn muotoilemaan kehityssuuntaan, ja tätä kehitystä kutsutaan usein neljänneksi teolliseksi vallankumoukseksi. Teknologisella kehityksellä on todennäköisesti vaikutuksia kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla, mutta keskeisesti se vaikuttaa ihmisten työllistymiseen ja elinkeinoelämään. Tämä johtaa myös työnteon ja yrittämisen uudelleenmuovautumiseen. Työnteon tulos on vähemmän riippuvainen fyysisistä raaka-aineista, mutta samalla työnteoko on entistä ajattelukeskeisempää. Tulevaisuudessa kehittyneissä yhteiskunnissa, niin primääri-, kuin sekundaarituotanto hoituu koneiden ja robottien toimesta yhä enenevässä määrin, jolloin ihmisten osuus painottuu entistä vahvemmin palvelusektorille. Myös niin sanotun ajattelevan työn rooli tulee muuttumaan, kun yhä enemmän laskutoimista voidaan tehdä koneiden avulla. Ihmisen osaksi jää tehdä luovaa työtä sekä päätöksenteko.

Strategian mukaan (sisäministeriö 2017, 25) taloudellista kehitystä leimaa maailmantalouden keskipisteen siirtyminen Euroopasta Aasiaan, ja tämä luo paineita niin Suomelle kuin muulle Euroopalle. Strategia maalaa Suomen taloudesta synkkää kuvaa, jota rasittaa niin lähinaapurimaiden taloudellinen tilanne (Euroopan talouden ongelmat ja Venäjä-kaupan laantumisen), globaalin talouden painopisteen siirtyminen Aasiaan, kuin myös Suomen sisäiset taloudelliset haasteet. Nämä sisäiset haasteet ovat niin väestön ikärakenteesta kumpuavia, mutta myös julkisen talouden rakenteellisia haasteita. Ikärakenteeseen on vaikea kajota, varsinkin lyhyellä tähtämellä. Julkisessa keskustelussa on tuotu esiin väestön ikärakenne, ja syntyvyyden nostamisen tarve, mutta trendi alenevasta syntyvyydestä on jatkunut. Toisaalta vaikka julkisen talouden rakenteisiin ei ole helppo tehdä muutoksia, on näihin helpompi vaikuttaa poliittisesti kuin ikärakenteeseen. Niin sanottuja rakenteellisia ongelmia on koitettu ratkoa monin eri keinoin. Esimerkiksi Juha Sipilän hallitusohjelmassa rakenteelliset uudistukset jaetaan kuuteen eri osaan: sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, koko julkisen sektorin kustannusten karsiminen, tulevaisuuden kunta, maakuntauudistus, keskushallinnon uudistus sekä eläkeuudistus. (valtioneuvosto, kotisivu) Tämä rakenteellisten uudistusten politisointi rakentuu diskurssille, joka vahvistaa markkinatalouden asemaa yhteiskunnassa. Hyvinvointivaltio ja sen rakentama palvelustrukturi esitetään tässä diskurssissa raskaana ja kuluttavana, kun taas rakenteelliset muutokset pyrkivät ketteryyteen ja keveyteen. Tämän taiston voi nähdä myös laajemmin yhteiskunnan herruudesta, taistona demokratian ja markkinatalouden välillä.

Suomalaisen yhteiskunnan on perinteisesti voinut jakaa kolmeen sektoriin: julkiseen sektoriin, yksityiseen sektoriin sekä vapaaehtoissektoriin. Näiden kolmen sektorin voi nähdä myös taistelevan keskenään vallasta. Poststruktuurallisen vallankäsityksen mukaan, rajat näiden sektoreiden välillä ovat ainaisessa liikkeessä, eivätkä ne ole koskaan täysin vakaat. Tämän rajojen liikkumisen voi myös nähdä aineistostani. Sisäisen turvallisuuden strategian (sisäministeriö 2017, 23) mukaan julkinen sektori on yhä useammin riippuvainen yksityisestä sektorista ja kolmannesta sektorista palvelujen järjestämisessä. Myöhemmin strategiassa puhutaan myös muun muassa julkisesta velasta, hyvinvointivaltion palveluiden ylläpitämisen hintavuudesta ja kilpailukyvystä. Jälleen kerran hyvinvointi tuodaan esiin ainoastaan euromääräisenä kulueränä.

Tässä kohdin täytyy myös ottaa huomioon se, että diskursiivisessa mielessä kieli on valtaa, ja tästä syystä strategian tapa ottaa esille julkinen sektori alisteisena

markkinataloudelle on nähtävä vallankäyttönä. Tällä vahvistetaan markkinatalouden asemaa, diskurssien välillä käytävässä hegemonisessa kamppailussa. Esimerkiksi yhteiskunnan palvelut on merkittävä, josta on tämän kamppailun myötä tullut kellova. Yhteiskunnan palvelut on ennen liitetty hyvin vahvasti julkiseen sektoriin ja hyvinvointivaltioon, kun nyt sitä viedään enemmän kohti yksityistä ja kolmatta sektoria. Enää ei ole itsestään selvää, että julkinen taho on palveluntuottaja, vaan julkisen ja yksityisen palveluntuottajan raja on sumentunut.

Tämä hegemoninen kamppailu ei aina ole kivutonta, ja tämä voi olla hyvinkin esillä julkisuudessa. Hyvänä esimerkkinä tästä on postin lakko, joka alkoi marraskuussa 2019. (Posti, 2019) Työtaistelu sai alkunsa jo vuonna 2017, kun eduskunta hyväksyi uuden postilain, jossa Postin velvoitteita kevennettiin ja Postin palveluista jakelu avattiin kilpailulle. Näiden toimien juuret voidaan nähdä johtuvan ainakin osittain palveluiden digitalisaatiosta. Perinteisen postijakelun määrä on pienentynyt, jonka lisäksi postipalveluiden yksityistäminen on johtanut tilanteeseen, jossa postin henkilöstöä yritetään siirtää toisen työehtosopimuksen alle. Tämä taas heikentäisi henkilöstön asemaa merkittävästi. Vaikka lakko on saanut osakseen paljon huomiota, ja sen vaikutukset näkyvät selvästi käytännössä, kertoo se samalla valloillaan olevasta hegemonisesta taistosta. Tässä taistossa perinteinen yhteiskunnallinen palvelu kelluu, ja on irtautunut julkisen sektorin diskursiivisesta kentästä. Lakko, sovittelu ja sitä ympäröivä konflikti, voidaan nähdä myös hegemonisena taistona yhteiskunnallisten palveluiden määrittämisestä. Tällä hetkellä ei ole selvää, viedäänkö palvelut suuremmissa määrin markkinatalouden alle, vai jatkuvatko ne vielä osana julkista sektoria.

Strategia näkee sisäisen turvallisuuden uhkana myös maapallon ympäristölliset muutokset ja niistä johtuvat seuraukset. (sisäministeriö 2017, 26) Ympäristön muutokset ja ilmaston lämpeneminen aiheuttavat osin suoria uhkia ja kustannuksia Suomeen muuttamalla elinympäristöämme. Strategia tunnistaa kuitenkin, että ilmaston lämpenemisestä johtuvat ympäristön muutokset heikentävät elintiloja enimmäkseen kehittyvissä maissa Afrikassa, Lähi-idässä ja Keski-Aasiassa. Tämä tulee johtamaan suureen määrään ilmastopakolaisia, jotka joutuvat jättämään kotinsa luonnonkatastrofien takia.

Strategian mukaan kansainväliset suhteet vaikuttavat Suomen sisäiseen turvallisuuteen monella tapaa. Suomi on aktiivinen Euroopan unionin jäsen, ja on tiiviisti kytkettynä tähän. Samaan aikaan koko Euroopan unionia ja muita vakiintuneita demokraattisia valtioita haastetaan niin ulkoa, kuin sisältäpäin. Äärioikeiston ja nationalismien nousu uhkaa eurooppalaista liberalismiin pohjautuvia rakenteita. Myös Venäjän tilanne vaikuttaa Suomeen vahvasti, sillä Suomi on ollut, ja on vahvasti taloudellisesti kytköksissä Venäjään. Venäjän taloudellinen tilanne ja sille asetetut taloudelliset sanktiot vaikuttavat suoraan myös Suomen talouteen ja vientiin. (sisäministeriö 2017, 26 -27)

Myös 2010-luvulla nähty niin kutsuttu pakolaiskriisi on vaikuttanut Suomeen ja muuhun Eurooppaan. Sisäisen turvallisuuden strategian mukaan pakolaisvirta tulee myös vaikuttamaan Eurooppaan ja Suomeen tulevaisuudessa, sillä eri sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristölliset kriisit tulevat tulevaisuudessa lisäämään pakolaisvirtoja. (sisäministeriö 2017, 27)

Strategia listaa myös muita kansainvälisiä uhkia Suomen sisäiselle turvallisuudelle. Näitä ovat muun muassa globaali taloudellinen kehitys, hybridivaikuttaminen ja sodankäynnin uudet muodot, Venäjän valtion järjestäytyminen ja tilanne sekä terrorismi. (sisäministeriö 2017, 26 – 28) Nämä kaikki ovat mielenkiintoisia siinä mielessä, että diskursiivisesti tällä tavalla luodaan jälleen identiteettiä meistä, sekä samalla myös toiseutta. Suomalaisuus nähdään voimavarana ja jonain hyvänä, jonka kautta pystyy suojautumaan ulkoapäin tuleviin uhkiin.

Luvun viimeinen otsikko pureutuu turvallisuusennakointiin ja sen hankaluuteen. Mielenkiintoista tässä suhteessa on, että vaikka haasteet ja uhkakuvat nähdään hyvin usein kansainvälisinä, nostetaan tässä kohden esiin sisäisen politiikan vaikutusmahdollisuudet. Esimerkkinä tästä seuraava lainaus: ”Erityisesti sosiaali- ja päihdepolitiikassa voidaan tehdä yhteiskunnan turvallisuutta merkittävästi kohentavia ratkaisuja – mutta myös jopa välittömästi haitallisia turvallisuuspäätöksiä.” (sisäministeriö 2017, 28) Toisaalta tässäkin kohtaa ei pureuduta Suomen sisäisiin turvallisuusuhkiin sen enempää, kuin mistä käyttämäni lainaus antaa osviittaa. Tämä jatkaa samaa strategian tyyliä, siinä mielessä, että sosiaaliset ongelmat, jotka voivat koskettaa oikeastaan ketä vaan Suomalaista, jätetään sen suuremmitta huomioitta strategiassa. Tämä johtunee osittain myös siitä, että strategia on tehty sisäministeriön

toimesta, mutta tämä jättää kuitenkin ammottavan aukon sisäisen turvallisuuden määritelmään. Sisäinen turvallisuus määritellään lähinnä sisäministeriön eri viranomaisten kokemien turvallisuusuhkien kautta.

Kaikkiaan Suomen turvallisuusympäristöstä maalataan karu kuva, jossa tulevaisuudessa nähdään kivikkoisen tie, joka on täynnä uudenlaisia haasteita. Luvun johtopäätöksissä nostetaan esiin monimuotoinen syrjäytyminen keskeisimpänä haasteena sisäiselle turvallisuudelle (sisäministeriö 2017, 29). Tämä huomio jää melko tyhjäksi sisällöltä, sillä tämä on ensimmäinen kerta, kun tämä tuodaan strategiassa suoraan esille. Toisaalta tämä myös näyttää strategian rajausta ja ristiriitaisuutta, joka johtuu osittain hallinnon sisäisiä rajanvedoista. Tekstiä tulkitsemalla voi havaita, että esimerkiksi syrjäytyminen nähdään asiana, joka ei varsinaisesti kuulu sisäisen turvallisuuden piiriin, mutta se kuitenkin vaikuttaa sisäiseen turvallisuuteen suuresti. Tässä voi myös olla kyse ministeriöiden välisestä köydenvedosta, jossa sisäministeriö nostaa omaa arvoaan turvaajana, ja ongelmienratkojana, samalla kun muiden hallintoalueiden politiikka luo turvattomuutta ja ongelmia. Toinen selkeä raja, joka luvussa vedetään, on raja Suomen ja muun maailman välillä. Turvattomuus syntyy ja kasvaa Suomen rajojen ulkopuolella, kun taas suomalainen yhteiskunta ja arvot nähdään hyvinä, turvallisina ja turvattavina. Kumpikin rajanveto on myös diskursiivisesti mielenkiintoinen. Sisäministeriön pönkittäminen, voidaan diskursiivisesti nähdä tapana vaikuttaa politiikkaan, jossa niin sanottuja kovia hallinonaloja, kuten poliisi, pelastuslaitos ja rajanvartiolaitos, nostetaan esille ja niiden arvoa korostetaan. Syitä tälle tukemiselle voi olla monta, mutta ensiksi mieleen tulee kaksi asiaa. Toinen näistä liittyy strategian kirjoittaneen hallituksen arvomaailmaan, johon sisäministeriön hallinnonalueen nostaminen sopii hyvin. Toinen on suomalaisuuden ja me identiteetin rakentaminen.

Strategian seuraavassa luvussa pureudutaan tarkemmin sisäisen turvallisuuden muutosvoimiin ja uhkiin. Luku jaetaan seitsemään eri osaan; monimuotoinen polarisoituminen, arvojen sirpaloituminen, maahanmuuton turvallisuusvaikutukset, ääriliikkeet ja ideologiat, teknologian kiihtyvä murros, julkisen talouden hidas elpyminen sekä globaali turvallisuusympäristö. (sisäministeriö 2017, 30 – 33) Luvussa katsotaan eri näkökulmista mitkä tekijät voivat muuttaa sekä uhata Suomen sisäistä turvallisuutta sekä turvallisuuden tunnetta. Ensimmäinen osa puhuu polarisaatiosta, niin taloudellisesta, sosiaalisesta kuin myös terveydellisestä polarisaatiosta. Tätä eriarvoistumista tapahtuu myös strategian mukaan monella eri akselilla

yhteiskunnassamme. Taustatekijöinä toimivat niin sukupuoli, ikä ja maantieteellinen alue. Esimerkiksi nuoret miehet nähdään omaavaan suuremman riskin syrjäytyä ja tehdä rikoksia. Toisaalta myös kansan ikääntyminen nähdään riskinä turvallisuudelle, ja erityisesti ikääntymisen paikallisuus. Periferia kärsii ikääntyvästä väestörakenteesta keskusta-alueita enemmän. (sisäministeriö 2017, 30)

Strategian mukaan Suomen väestö on rakenteellisesti monimuotoistunut, ja tämä kehityssuunta myös jatkuu. Tämä luo strategian mukaan haasteita, jotka voivat myös johtaa ainakin osittain yhteiskunnalliseen polarisaatioon ja eriarvoistumiseen. Strategian mukaan niin yksilöiden kuin yhteisöjen kasvanut kansainvälinen kanssakäyminen, tiedonvaihto, maahanmuutto ja internetin johdosta myös Suomen aateyhteisöjen ja alakulttuurien monimuotoistuminen on tavallista. Arvoyhteisöjen monimuotoisuus nähdään strategiassa osittain voimavarana, mutta strategiassa varoitetaan myös siitä, että suomalainen arvomaailma voi sirpaloitua, tai että sen voidaan kokea sirpaloituneen. Tämä voi luoda vastakkainasettelua ja konflikteja eri ryhmien välille. (sisäministeriö 2017, 30)

Seuraavassa osiossa strategiassa otetaan esiin maahanmuuton vaikutukset Suomalaiseen yhteiskuntaan, ja se seurailee hyvin pitkälti samaa linjaa edellisten osioiden kanssa. Tässä tuodaan esiin, että Suomen ikärakenteen, työllisyyden ja kilpailukyvyn kannalta maahanmuutto voi olla voimavara, mutta että maahanmuutto on ilmiönä vaikeasti hallittavissa. Lisäksi strategian mukaan Suomeen tuleva maahanmuutto voi luoda terroristijärjestöille ja kansainvälisille rikollisjärjestöille jalansijaa Suomessa. Toisaalta myös maahanmuuttajiin kohdistuva turvallisuusuhat nähdään sisäistä turvallisuutta kuormittavina. (sisäministeriö 2017, 31)

Strategian mukaan näiden edellä mainittujen osioiden keskeisimmät asiat, eli polarisoituminen, arvojen sirpaloituminen sekä terrorismin tunkeutuminen Suomeen, kasvattavat ääri liikkeiden ja -ideologioiden osuutta Suomessa. (sisäministeriö 2017, 32)

Teknologinen kehitys ja eri teknologisista ympäristöistä tulee strategian mukaan keskeisempiä Suomalaisten elämässä. Tämä tuottaa strategian mukaan myös syrjäytymistä. Tässä osassa nostetaan myös esiin teknisen infrastruktuurin haavoittuvuus luonnononnettomuuksille ja tahalliselle haavoittamiselle. (sisäministeriö 2017, 32)

Strategian mukaan Suomen kilpailukyky on heikentynyt menneinä vuosina, jonka lisäksi julkinen talous tulisi saada uudistettua. Tähän liittyy myös Suomen huoltosuhteen heikkeneminen, väestön ikärakenne sekä työttömyysaste. Tämä julkisen talouden tilanne vaikuttaa strategian mukaan turvallisuuden tunteeseen. (sisäministeriö 2017, 32)

Luvun viimeisessä osiossa paneudutaan globaaliin turvallisuusympäristöön, ja siihen, kuinka valtioiden voimapolitiikan retoriikka on palannut ulkopoliitiikan kentälle. Strategiassa kyseenalaistetaan myös kansainvälisten instituutioiden toimintakykyä toimia maailmanpoliittisten haasteiden ratkojina. Valtioiden harjoittama ulkopoliittinen pullistelu luo strategian mukaan epätietoisuutta ja ennalta-arvattomuutta, joka voi vaikuttaa demokratiaan ja sisäiseen turvallisuuteen. (sisäministeriö 2017, 33)

Tämä luku on mielestäni kokonaisuudessaan monessa mielessä mielenkiintoinen. Ensinnäkin kaikki uhat ovat sisällöltään melko tyhjiä. Tällä tarkoitan, että strategiassa maalataan kylläkin surutta uhkakuvia, ja eri tulevaisuuden skenaarioita, mutta mitään näistä ei perustella millään lailla. Merkitsijöitä, joita luvusta nousee esiin ovat esimerkiksi, polarisaatio, eriarvoistuminen, syrjäytyminen... Nämä merkitsijät ovat kuitenkin tässä kontekstissa tyhjiä, sillä ne ovat niin laajasti viljeltyjä, etteivät ne itsessään pidä sisällään mitään. Niihin liitetään eri pelkotiloja ja uhkakuvia, mutta itsessään nämä eivät kerro mitään. (Laclau 2005, 69 – 71)

Toiseksi, vaikka luvun otsikko korupuheisesti mainitsee sisäisen turvallisuuden uhkien lisäksi muutosvoimat, on luku hyvin painottunut uhkien maalailuun. Muutama positiivinen asia nostetaan esiin, ennen kuin nämäkin käännetään pääläelleen ja nähdään kuitenkin suurempina uhkina, eikä niinkään mahdollisuuksina. Strategiassa sanotaan esimerkiksi arvoyhteisöjen moninaistumisesta seuraavasti ”Arvoyhteisöjen monimuotoisuus yhteiskunnassa on voimavara, joka voi lisätä suomalaisen yhteiskunnan kehittymistä, mutta arvojen todellinen tai koettu sirpaloituminen voi myös eriyttää ihmisryhmiä toisistaan ja lisätä vastakkainasetteluja sekä konflikteja ryhmien välillä.” (sisäministeriö 2017, 30) Tämä tyyli, jossa asioita nostetaan esiin positiivisessa valossa, vain jotta ne voidaan ampua alas, on tosin mielestäni hyvin läpileikkaavaa läpi koko strategian. Tämä on tapa rajata diskurssia ja käydä hegemonista taistoa. Osittain tässä yritetään saada rakennelma vaikuttamaan luonnolliselta, eli että strategian tapa esittää asia on ainoa oikea. Tässä yllä mainitussa esimerkissä samaan yhtäläisyyden

ketjuun on liitetty merkitsijät arvoyhteisöjen monimuotoisuus ja turvallisuusuhka. Turvallisuusuhkaa korostetaan ja se kaappaa yhtäläisyyden ketjun merkitystä. Samaan aikaan myös monimuotoisuuden merkitsijää viedään pois demokraattisen tai humanisen diskurssin piiristä, jossa se nähdään positiivisemmassa valossa.

Lisäksi tässäkin luvussa on eri tahojen toimijuus viety lähes kokonaan. Eri ryhmät yhteiskunnassa, joita luvussa tuodaan esiin, nähdään passiivisina subjekteina, joita ympäröivä ympäristö muovaa mielensä mukaan. Eikä tämä kosketa pelkästään ryhmiä. Myös yhteiskunta nähdään hyvin passiivisena, joka muovautuu ulkomaailman ja viranomaisten toimesta ja välissä. Toki hyväksyn, että yhteiskunnalliset ryhmät ovat tekemisissä toistensa kanssa, sekä viranomaisten ja kansainvälisten tahojen kanssa, ja että nämä kaikki muovaavat itseään ja toisiaan, kosketuksissa toisiinsa. Mutta tässä strategian luvussa yhteiskunta maalataan passiivisena abstraktina, ilman minkään sortin aktiivista sisältöä tai toimijoita. Poikkeuksena tästä voi nähdä terroristijärjestöt ja kansainvälisen rikollisuuden, jotka pyrkivät aktiivisesti vaikuttamaan Suomen sisäiseen turvallisuuteen.

Sisäisen turvallisuuden strategian viimeinen luku keskittyy toimenpidesuositukseen ja tavoitteisiin. Strategiassa esitetään kahdeksan eri toimenpidekokonaisuutta. Nämä kahdeksan toimenpidekokonaisuutta keskittyvät eri sisäisen turvallisuuden alueille, ja vastaavat niihin uhkiin, joita strategiassa on aiemmin tuotu ilmi. (sisäministeriö 2017, 35 – 48)

Ensimmäisen toimenpideohjelman tavoitteena on tuottaa tietoa sisäisestä turvallisuudesta koko yhteiskunnalle. Tämä saavutetaan strategian mukaan sillä, että Suomen johdon tasolle sisäministeriöön perustetaan toiminto, joka kerää ja analysoi tietoa sisäistä turvallisuutta koskevista ilmiöistä, ja raportoi näistä. Lisäksi strategia ehdottaa, että yhteistyö- ja rahoituskuvioita tulisi kehittää sisäasiainhallinnon ja Eurooppalaisen hybridiuhkien osaamiskeskuksen (Hybrid COE) välille. (sisäministeriö 2017, 35 – 36)

Seuraavan toimenpidekokonaisuuden tavoitteena on turvata turvallisuusviranomaisten resursointi ja palvelut. Sisäisen turvallisuuden strategian mukaan uudenlaiset uhat, tekevät toteutuessaan niin paljon vahinkoa yhteiskunnalle, että mahdollisuutta reagoida näihin tulisi nostaa. Reagointikykyä nostetaan strategian mukaan varmistamalla viranomaisten resursointi sekä asianmukainen valmius- ja osaamistaso. Lisäksi

strategian mukaan EU:n ja muiden yhteistyötahojen kanssa tulisi lisätä yhteistyötä sekä lisätä viranomaisten toimivaltuuksia siviilitiedustelun ja kyberturvallisuuden torjumisen osalta. (sisäministeriö 2017, 37 – 39)

Kolmas toimenpidekokonaisuus keskittyy arjen turvallisuuteen, ja sillä pyritään vähentämään yhteiskunnallista syrjäytymistä ja syrjäytyneiden henkilöiden rikollisuutta. Tavoite pyritään saavuttamaan lisäämällä viranomaisyhteistyötä, varsinkin turvallisuusviranomaisten sekä terveysviranomaisten välillä. Strategian mukaan erityisesti kunnalliset toimijat, jotka järjestävät niin nuorten, kuin ikääntyneiden päivittäisiä palveluja, ottavat turvallisuusongelmien ehkäisyssä keskeisessä roolissa. Myös turvallisuusohjelmilla ja valtionhallinnon ohjauksella, nähdään olevan tässä tärkeä rooli. Mielenkiintoista tässä on mielestäni, että syrjäytymisestä johtuvan rikollisuuden torjumiselle näytetään annettavan suurempi painoarvo, kuin mitä syrjäytymisen ehkäisemiselle. (sisäministeriö 2017, 40 – 41)

Seuraavaksi strategia esitellään toimenpidekokonaisuus turvallisuusosaamisen ja kriisinkestokyvyn kehittämistä. Tämä toimenpidekokonaisuus kohdentuu niin yksilöihin, kuin myös yhteiskuntaan, ja keskiössä on verkostomainen yhteistyö eri yhteiskunnan sektoreiden välillä. Valtio, järjestöt ja elinkeinoelämä ovat kaikki strategian mukaan tärkeitä tässä yhteistyössä, kuitenkin niin, että järjestöt ja yhdistykset ovat näistä tärkeimmät toimijat. Järjestöt ja yhdistykset, jotka muodostavat niin sanotun kolmannen sektorin, ovat lähellä ihmisten arkea, ja tarjoavat monenlaista tekemistä eri yhteiskunnan jäsenille. Strategian mukaan erityisesti lasten ja nuorten, sekä heidän kanssaan työskentelevien turvallisuusosaamista tulisi vahvistaa. (sisäministeriö 2017,41 – 43)

Viides toimenpidekokonaisuus keskittyy turvallisuustyön innovointiin, ja uusien palveluiden, teknologian ja digitalisaation hyödyntämiseen. Tämä toimenpideohjelma pyrkii laajentamaan viranomaisten sekä yritysmaailman yhteistyötä. (sisäministeriö 2017, 43 – 44)

Kuudennen toimenpidekokonaisuuden tarkoituksena on luoda puitteet, jotta sisäiseen turvallisuuteen vaikuttaviin asioihin voidaan puuttua yli hallinnonrajojen, tapauskohtaisesti ja tapauslähtöisesti. Strategian mukaan tähän päästään lisäämällä poikkihallinnollista yhteistyötä, sekä lisäämällä virkamiesten mahdollisuutta

liikkuvuuteen hallinnonalojen välillä, ja tehdä poikkihallinnollisia urapolkuja.
(sisäministeriö 2017, 44 – 45)

Strategia pyrkii takaamaan alueellisen turvallisuustyön ja turvallisuussuunnittelun seitsemännessä toimenpidekokonaisuudessa. Toimenpidekokonaisuus suuntautuu maakuntauudistukseen, sekä siihen, että maakuntauudistuksessa otetaan huomioon turvallisuustyö ja turvallisuussuunnittelu. Maakunnilla nähdään tässä toimenpidekokonaisuudessa myös rooli kuntien turvallisuustoimien ohjaamisessa.
(sisäministeriö 2017, 46 – 47)

Kahdeksas ja viimeinen toimenpidekokonaisuus keskittyy sisäisen turvallisuuden strategian toimenpanon seurantaan, käyttäen yhteistä digitaalista palveluväylää avoimella ja vuorovaikutteisella tavalla. (sisäministeriö 2017, 47 – 48)

Toimenpideohjelmia on yhteensä kahdeksan, ja ne katsovat suurilta osin yhteiskuntaa ylhäältä alas. Turvallisuutta luodaan ylätasen toimenpiteillä ja hallinnoinnilla. Konkreettisia toimenpiteitä ei tässä kohdin juurikaan luoda. Sisäministeriö vastuuttaa toimenpidekokonaisuuksissa omaa hallinnonalaan ja ministeriötään suuresti. Iso osa toimenpideohjelmien ehdottamista toiminnoista nähdään jatkuvana.

5 Päätelmät

Käyn tässä luvussa läpi analyysini keskeisimmät tulokset ja vertaan näitä aikaisempaan tutkimukseen ja teoriakehykseeni. Olen jaotellut luvun tutkimuskysymyksiini perustuen, ja ensimmäisenä kertaan analyysini esille tuomat Suomen sisäisen turvallisuuden keskeisimmät kiinnostuskohdat. Toisessa alaluvussa keskityn sisäisen turvallisuuden toimijoihin ja tahoihin. Kolmannessa alaluvussa pohdin tuloksiani yhdenvertaisuuden, sukupuolen ja eri vähemmistöjen näkökulmasta. Viimeisenä esittelen pohdintaa tutkielmaani ja sen aiheeseen liittyen.

Strategiaa ja selontekoa leimaavat se, että miltei kaikki turvallisuutta koskevat asiat nostetaan esiin haasteina, tai uhkakuvina. Muuttuvassa turvallisuusympäristössä ei nähdä juurikaan mahdollisuuksia, vaan muutos nähdään ainoastaan haasteena. Sisäisen turvallisuuden strategiassa ja selonteossa maalataan siinä mielessä negatiivista kuvaa tulevaisuudesta, että turvallisuus voidaan pitää samalla tasolla, tai taso voi heikentyä. Se ei kuitenkaan anna mahdollisuutta sille, että osa muutoksista voisi olla hyvästä, ja johtaa turvallisuustilanteen paranemiseen. Osittain tämä johtuu varmasti siitä, että Suomen turvallisuuden taso on ollut todella hyvällä mallilla. Mutta samalla tämä on tapa käyttää valtaa, luomalla uhkakuvia ja pelkotiloja. Turvallisuuden diskurssille yritetään luoda hegemoninen asema, jonka avulla voidaan tehdä politiikkaa, joka muutoin ei olisi mahdollista.

5.1 Suomen sisäisen turvallisuuden keskeisimmät kiinnostuskohdat

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni kautta pyrin kiinnittämään huomiota siihen, mitkä ovat sisäisen turvallisuuden keskeisimmät kiinnostuskohdat. Läpileikkaavaa sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa on talouden käyttäminen perusteena eri toimille ja näkemyksille. Analyysissäni nostin esiin, että usein sanan turvallisuus voisi vaihtaa sanaan taloudellinen, ilman että tekstin merkitys vesittyisi. Talous yhdistetään monella eri tasolla turvallisuuteen. Yhteiskunnallisella ja hallinnollisella tasolla talous on vahvasti kytkeytynyt rakenneuudistuksiin ja ministeriöiden toiminnan tehostamiseen. Tähän liittyy myös vahvasti hallinnon ja sitä kautta myös turvallisuuden yksityistäminen. (sisäministeriö 2016, 22 & 31)

Maahanmuutto ja maahantulo ovat myös nousseet keskeiselle paikalle Suomen sisäisen turvallisuuden kentällä. Myös nämä nähdään suurimmaksi osaksi talouden kautta.

Maahanmuutto voidaan turvallisuuden näkökulmasta nähdä yhteiskunnallisella tasolla, ilmiönä, joka koskettaa niin eurooppalaisia kuin muita yhteiskuntia suuresti nyt ja tulevina vuosina. Maahanmuutto nähdäänkin sisäisen turvallisuuden asiakirjoissa lähinnä taloudellisena rasitteena ja turvallisuusuhkana. (sisäministeriö 2016, 13, 17, 46)

Samanaikaisesti maahanmuutossa on inhimillisempi ja henkilökohtaisempi puoli, joka usein jätetään mediassa vähemmälle huomiolle, ja johon myöskään sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa ei suuremmin oteta kantaa. Jokainen maahanmuuttaja on henkilö, jolla on oma identiteettinsä ja narratiivinsa. Tämä humanimpi ja henkilökohtaisempi näkökulma jää sisäisen turvallisuuden asiakirjoissa yhteiskunnallisen näkökulman peittoon. Tätä humanimpaa näkökulmaa maahanmuutosta on kuitenkin tuotu julkisuudessa esiin ja maahanmuuton diskursiivisesta määrittelystä sekä maahanmuuton merkityksen sisällöstä käydään myös hegemonista taistoa. Tällaisena kamppailevana diskurssina voidaan nähdä esimerkiksi sosiaalisissa medioissa levinnyt pakkopalautusten vastustajien luoma diskurssi (Yle 2017). Tässä toisessa diskurssissa maahantulo saa hyvin erilaisen merkityksen, ja merkitsijästä voidaan nähdä käyvän hegemonista taistoa. Merkitsijänä maahanmuutto on samanaikaisesti tyhjä ja kelluva. Maahanmuuttoon liitetään muita merkitsijöitä niin laajalti, että sen merkitys sinällään on mahdoton määrittää, ja riippuu aina kontekstista. Toisin sanoen merkitsijä on tyhjä, sillä merkitsijän rajaamisen myötä on merkitsijän sisälle luotu yhtäläisyyden ketjuja, jotka hävittävät merkitsijän sisäisiä eroja. Samanaikaisesti maahanmuutto on merkitsijänä kelluva, sillä siitä, ja sen määrittämisestä käydään taistoa eri diskurssien välillä. Eri tahot määrittävät maahanmuuton eri tavalla, ja maahanmuuton merkityksestä kiistellään.

Talous osana turvallisuutta nähdään myös henkilökohtaisella tasolla, siinä mielessä, että taloudellinen turva tuo yksilölle myös perusturvaa. Kaiken kaikkiaan sanoisin, että talous ja taloudellinen tehokkuus ovat jopa keskeisimmällä paikalla sisäisen turvallisuuden asiakirjoissa. Talous otetaan jollain tapaa esiin miltei jokaisessa turvallisuuteen liittyvässä asiassa, joko suoraan tai välillisesti.

Talouden lisäksi myös maahantulo ja globalisaatio antavat Suomen sisäisen turvallisuuden diskurssille rakennetta ja kiinnittyneisyyttä. Näihin kumpaankin liitetään lähinnä uhkakuvia, haasteita ja ongelmia. Maahantuloon liittyvistä asioista mainitsin yllä, mutta lisäksi globalisaatio nähdään suurena haasteena. Analysoimieni sisäisen

turvallisuuden asiakirjojen mukaan globalisaation myötä eri kansainväliset tahot pystyvät ja jopa pyrkivät vaikuttamaan Suomen turvallisuuteen eri tavoin. Esimerkiksi terrorismi, informaatiovaikuttaminen, hybridi-vaikuttaminen, maailmantalouden keskipisteen siirtyminen, Euroopan talouden taantuma, maailmanlaajuiset muuttoliikkeet, ympäristön kestävyyskriisi sekä arvorakenteiden pirstaloituminen ovat sisäisen turvallisuuden selonteon ja strategian mukaan globalisaatiosta johtuvia uhkia Suomen sisäiselle turvallisuudelle. (sisäministeriö 2016, 17; sisäministeriö 2017, 19 – 21, 23, 25, 26 – 28 & 30 – 33)

Analyysissäni esiin tulleet kiinnepohdat ovat myös vahvasti kytköksissä toisiinsa. Nämä eivät ole hierarkkisesti samanarvoisia, mutta vaikuttavat toinen toisiinsa ainakin jossain määrin. Talous on näissä kuitenkin määräväässä roolissa, ja sen merkitys on suuri niin maahantulolle kuin myös globalisaatiolle. Suuri osa sisäisen turvallisuuden selonteon ja strategian argumenteista koostuu taloudellisista aspekteista. Talous on myös vahana elementtinä maahantulon ja globalisaation diskursseissa.

Esille tuomani kiinnepohdat osuvat myös hyvin yksiin teoriakehykseni kanssa. Sisäisen turvallisuuden diskurssissa viitataan useasti kansainvälisiin suhteisiin, ja tämän voi nähdä juontavan turvallisuuden politiikan ja tutkimuksen menneisyydestä. Heusala (2012, 101 – 102) on nostanut tekstissään esiin kansainvälisten suhteiden tutkimuskentän tärkeyden turvallisuuden tutkimuksen kehityksessä. Sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa kansainväliset suhteet ja globalisaatio ovat tärkeässä osassa diskurssia.

Myös turvallistamista on havaittavissa sisäisen turvallisuuden asiakirjoissa (Buzan ja Hansen 2008, 213 – 214). Esimerkiksi strategiassa päihde- ja sosiaalipolitiikka alistetaan osittain turvallisuudelle. (sisäministeriö 2017, 28)

5.2 Suomen sisäisen turvallisuuden keskeiset toimijat ja tahot

Suomen sisäisessä turvallisuudessa puhutaan myös kokonaisturvallisuudesta, josta myös Heusala (2012, 103) puhuu. Hänen mukaansa kylmän sodan päättymisen jälkeen käsitettä kokonaisturvallisuus on ruvettu käyttämään. Tässä kohden on kuitenkin mielestäni mielenkiintoista, että vaikka Suomen sisäisessä turvallisuudessa tunnustetaan muut toimijat, on se hyvin keskittynyt sisäministeriöön.

Inhimillistä turvallisuutta (Heusala 2012, 105 – 106) yritetään osittain tuoda sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa esiin viittaamalla turvallisuuden tunteeseen,

mutta lähestymistapa jää mielestäni melko kapeaksi. Henkilökohtaiselle tasolle ei mielestäni päästä, ja viittaaminen turvallisuuden tunteeseen on vain tapa argumentoida sisäisen turvallisuuden politiikan tarpeellisuudesta. Sen voi myös nähdä pyrkimyksenä päästä lähemmäksi tavallista ihmistä, mutta mielestäni tässä ei kovin hyvin onnistuta (sisäministeriö 2016, 22 & 34; 2017, 13 & 30)

Turvallistamista (Buzan ja Hansen 2008, 212 – 214) on myös havaittavissa sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa kauttaaltaan. Turvallistamista käyttäen esimerkiksi maahantulo ja -muutto on nostettu sisäisen turvallisuuden piiriin. Samalla maahantulijoilta on poistettu toimijuus miltei kokonaan. (sisäministeriö 2016, 13, 17 & 46)

5.3 Sukupuoli, vähemmistöt ja yhdenvertaisuus Suomen sisäisessä turvallisuudessa

Voi sanoa, että Suomen sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa turvallisuus nähdään päällepäin tasa-arvoisesti. Missään kohtaa ei korosteta tai nosteta esiin sukupuolta turvallisuuden kannalta merkittävänä tekijänä. Teksti on kirjoitettu neutraalisti ja kaikki sukupuoleen viittaava on jätetty pois tekstistä. Tämän voisi nähdä tukevan liberaalifeminismistä ajattelutapaa siitä, että valtio on neutraali instituutio. (Kantola 2006, 4 – 5)

Kuitenkin jos tähän sovelletaan poststrukturalistista feminismiä, voidaan tunnistaa, ettei valtio olekaan yhtenäinen instituutio, vaan moninainen joukko instituutioita, prosesseja ja diskursseja. Diskurssit muovaavat ja ohjaavat prosesseja, jotka taasen ovat osa instituutioita. Näitä diskursseja tutkimalla voi saada käsityksen siitä, missä määrin yhdenvertaisuus toteutuu yhteiskunnassa ja valtiossa. (Kantola 2006, 12 – 13)

Sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa keskeisimmät kiinnepohdat ovat analyysini mukaan olleet talous, maahanmuutto ja globalisaatio. Mitään näistä ei käsitellä suhteessa sukupuoliin, ja tämä on mielestäni hyvin kuvaavaa myös sille, ettei nykytilanteelle tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi sisäisen turvallisuuden alueella haluta puuttua. Tähän vielä lisäksi se, että suurin osa selonteon ja strategian toimijoista, esimerkiksi poliisi, tulli, rajavartiolaitos, palokunta, ovat kaikki perinteisesti maskuliinisia instituutioita. Toisin sanoen näennäinen neutraalius ei ainakaan kohenna yhdenvertaisuutta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa, vaan jopa heikentää sitä, vahvistamalla ja toisintamalla maskuliinisia diskursseja.

Haluan kuitenkin sanoa, että sukupuolten välistä tasa-arvoa on materiaalistani johtuen vaikea analysoida perusteellisesti, sillä sitä ei mainita kertaakaan. Olisi ollut hedelmällisempää, mikäli sukupuoleen olisi kiinnitetty jossain määrin huomiota. Toisaalta on mielestäni myös relevantti tutkimustulos todeta, ettei sukupuoleen ole kiinnitetty millään tavoin huomiota.

Ulottuvuutta laajennettaessa tasa-arvosta yhdenvertaisuuteen, voidaan todeta, ettei myöskään muiden identiteettien ja vähemmistöjen turvallisuutta nosteta esiin. Muutama vähemmistöryhmä nostetaan kuitenkin esiin, mutta useammin uhkakuvina kuin yhteiskunnan turvattavien piiriin kuuluvina. Esimerkiksi maahanmuutto, ja sitä kautta maahanmuuttajat, sekä nuoret nostetaan esiin negatiivisissa merkeissä. Näiltä ryhmiltä on tekstissä poistettu toimijuus, ja ne ovat vain objekteja valtiolle ja yhteiskunnalle, tai muille voimille ja prosesseille. (sisäministeriö 2016, 37 & 47)

Tämä tapa nostaa esiin eri ryhmiä negatiivisessa mielessä on diskursiivisesti tapa luoda toiseutta ja tätä kautta diskurssiin vihollisia tai antagonismeja. Tämä toiseuden luonti on diskursiivisesti yhdistetty me identiteetin luomisprosessiin, sillä diskurssiteorian mukaan identiteetti luodaan rajaamalla identiteettiä. Identiteetti määrittyy suureksi osaksi siitä mitä sen ulkopuolelle rajataan. (Buzan ja Hansen 2008, 218; Laclau 2005, 69 – 71; Palonen 2008, 218) Samalla tässä tehdään hyvin vaikeaksi, jopa mahdottomaksi identifioitua näihin ryhmiin. Esimerkiksi Suomeen muualta muuttanut, mutta jo kauemmin Suomessa asunut henkilö, joka on osaksi identifioitunut myös maahanmuuttajana, ajetaan antagonististen, tai kilpailevien diskurssien risteykseen. Suomalaisuus ja maahanmuuttaja asetetaan sisäisen turvallisuuden diskurssissa sellaiseen tilanteeseen, jossa niitä ei voida yhteensovittaa ilman että toinen järkkyy. Tässä kohden myös suositaan suomalaisuutta, jolloin maahanmuuttaja jää tämän identiteetin alle. Tästä antagonismista aiheutuva dislokaatio pakottaa maahanmuuttaja identiteetin omaavan subjektin ottamaan uuden suunnan, ja joko vahvistaa identiteettiä maahanmuuttaja tai suomalaisuutta. (Jørgensen & Phillips 2011, 23)

Yhteenvetona voitaneen sanoa, ettei Suomen sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa yritetä merkittävästi parantaa erityisesti eri väestöryhmien, sukupuolten tai vähemmistöryhmien turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta. Asiakirjojen fokus on valtion ja kansan tasolla, eikä pienempiin sisäisiin ryhmiin juuri kiinnitetä huomiota.

5.4 Pohdintaa

Olen pro gradu -tutkielmassani tutkinut Suomen sisäistä turvallisuutta sisäministeriön asiakirjoihin ”Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta” (sisäministeriö 2016) ja ”Hyvä elämä – turvallinen arki. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta” (sisäministeriö 2017) pohjautuen.

Tutkielmassani olen kartoittanut turvallisuuden tutkimuksen teoriapohjaa, sekä feministisen politiikantutkimusta ja diskurssiteoriaa. Näihin turvautuen olen analysoinut Suomen sisäisen turvallisuuden selontekoa ja strategiaa. Tavoitteenani oli tutkia sisäisen turvallisuuden diskurssin kiinnekohtia, toimijoita ja erityisesti kuinka eri vähemmistöryhmät sekä sukupuoli otetaan diskurssissa huomioon.

Tulokseni olivat suurilta osin samansuuntaisia aiemman tutkimuksen kanssa, eikä tulokseni sinällään ollut yllättävät. En kuitenkaan olisi kuitenkaan alun perin uskonut, että maahantulo nousee sisäisessä turvallisuudessa niinkin keskeiselle paikalle, kun mitä tulokseni antoivat ymmärtää. Tämä liittyy tosin ainakin osittain sisäisen selonteon ja strategian poliittiseen luonteeseen, ja Sipilän hallituksen poliittiseen kantaan. Toisaalta on myös muistettava, että tämä on tapa muovata diskurssia ja sitä kautta myös yleistä mielipidettä ja käsitystä siitä mitä turvallisuus on. Valtionhallinnon julkaisut ovat luonteeltaan poliittisia ja sisältävät aina vallankäyttöä.

Aineistoni dokumenteista löytyy paljon ristiriitoja, jotka juontuvat osittain hallinnollisista rajoista. Koska asiakirjat ovat sisäministeriön työstämiä, ottavat ne kantaa oman hallinnon alan näkökulmasta sisäiseen turvallisuuteen. Kuitenkin näissä asiakirjoissa korostetaan useasti, että turvallisuushallinnossa on siirrytty kokonaisturvallisuuteen ja että sisäisen turvallisuuden kentällä niin sosiaaliset, kuin muut eri yhteiskunnalliset asiat ovat tärkeitä, ellei jopa tärkeimpiä turvallisen yhteiskunnan takaamiseksi ja sisäisen turvallisuuden uhkien välttämiseksi (sisäministeriö 2017, 7, 13 – 14, 28). Näitä muiden toimijoiden ja hallinnonaloille osuvia toimia ja asioita ei kuitenkaan liiammin oteta esille. Tämä on harmi, sillä tästä olisi voinut juontaa hyvinkin hedelmällistä sisältöä sisäisen turvallisuuden kentälle. Olisikin ollut mielenkiintoista nähdä millaiset sisäisen turvallisuuden selonteosta ja strategiasta olisi tullut, mikäli se olisi tehty poikkihallinnollisesti eri ministeriöiden välillä.

Aineistoni on tässä mielessä melko rajattu, ja mikäli olisin aloittanut työni myöhemmin, olisi materiaalia ollut paremmin saatavilla. Vuoden 2017 jälkeen valtionhallinto on julkaissut asiakirjoja esimerkiksi ikääntyneiden turvallisuudesta, terrorismintorjunnasta, paikallis- ja alueellisen tason turvallisuudesta, poliisin ennaltaehkäisevästä työstä. Lisäksi sisäministeriö on pannut toimeen ulkoisen selvityksen sisäisen turvallisuuden tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta (KPMG Oy 2018). Tämän selvityksen on laatinut KPMG Oy ja WoM Oy. Olisi ollut mielenkiintoista ottaa tämä selvitys mukaan analyysiini, jotta olisin voinut verrata omia havaintojani siihen, mutta myös osittain, jotta itse selvitystä olisi voinut tutkia tarkemmin. Tämä olisi myös varmasti antanut enemmän pontta tutkimuskysymykseeni siitä, kuinka tasa-arvo ja yhdenvertaisuus näkyvät sisäisessä turvallisuudessa.

Sisäinen turvallisuus on Suomessa verrattain uusi käsite, ja mielestäni sitä tulisi tutkia myös jatkossa. Olisi kiinnostavaa nähdä kuinka alue on näinä muutamana vuotena kehittynyt, ja miten hallituksen vaihdos on tähän vaikuttanut. Sisäisen turvallisuuden nostaminen politiikan kentälle näin vahvasti oli kuitenkin edellisen hallituksen hallitusohjelmasta lähtöisin. Onko politiikan alue tullut jäädäkseen, vai sisällytetäänkö se kokonaisturvallisuuden piiriin?

Lisäksi olisi mielenkiintoista verrata eri maiden välillä, miten sisäiseen turvallisuuteen on suhtauduttu eri valtioiden ja yhteiskuntien kesken. Turvallisuuspolitiikka on kuitenkin vahvasti kytköksissä valtioon ja sen kehitykseen sekä eri prosesseihin. Olisi myös mielenkiintoista nähdä käytetäänkö käsitettä sisäinen turvallisuus muualla.

Elämme tätä kirjoittaessani myös keskellä pandemiaa, joka on asettanut turvallisuuden vahvasti politiikan kentälle, ja turvallisuuden nimissä on kajottu ympäri maailmaa ihmisten perus- ja ihmisoikeuksiin. Koronaviruksesta aiheutuneen poikkeustilanteen normalisoiduttua olisikin hyvin otollista tutkia sen vaikutuksia turvallisuuteen eri osaluonteilta. Sisäisen turvallisuuden selonteossa ja strategiassa vastaavat uhkakuvat eivät näy kovinkaan vahvasti, mutta on hyvin todennäköistä, että mikäli asiakirjat tehtäisiin nyt uudelleen, olisi pandemiaan varautuminen niissä vahvasti mukana.

Lähteet

Bryson, Valerie. 2003. *Feminist Political Theory. An Introduction*. (2. painos) Ebbw Vale: Palgrave MacMillan.

Buzan, Barry ja Hansen, Lene. 2008. *The Evolution of International Security Studies*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dabirimehr, Amir ja Tabatabai Fatmi, Malihe. 2014. Laclau and Mouffe's Theory of Discourse. *Journal of Novel Applied Sciences* 3(11): 1283 – 1287.

Heusala, Anna-Liisa. 2012. Kokonaisturvallisuus ja inhimillinen turvallisuus yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. *Tiede ja ase* 69: 96 – 111.

Howarth, David (toim.). 2015. Ernesto Laclau. Post-Marxism, populism and critique. Oxon: Routledge.

Hudson, P.A. (2006) The Concept of the Subject in Laclau. *Politikon* 33(3): 299 – 312.

Ilta-Sanomat. 2016. *Lapsen leijonakorusta nousi iso kohu – tiedätkö, mitä Suomen Leijona oikeasti tarkoittaa?* <https://www.is.fi/mystyle/art-2000001111142.html> (haettu 28.4.2020)

Jørgensen, Marianne ja Phillips, Louise J. 2002. *Discourse Analysis as Theory and Method*. London: Sage Publications Ltd.

Kantola, Johanna. 2006. *Feminists Theorize the State*. New York: Palgrave MacMillan.

Kiviniemi, Kari. 2018. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Valli, Raine. *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

KPMG Oy. 2018. *Onko Suomi maailman turvallisimaa kaikille? Turvallisuuden toteutuminen eri sukupuolten ja väestöryhmien kannalta*.

<https://intermin.fi/documents/1410869/4024872/Turvallisuuden+yhdenvertaisuus+selvitys+310518.pdf/9091cbbf-6dd9-4d8a-b337-01be26de818a/Turvallisuuden+yhdenvertaisuus+selvitys+310518.pdf.pdf>

Laclau, Ernesto. 2005. *On Populist Reason*. London: Verso.

Meyer, Michael. 2001. Between theory, method, and politics: positioning of the approaches to CDA. Teoksessa Wodak, Ruth ja Meyer, Michael. *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage Publications Ltd.

Niikko, Anneli. 2018. Dekonstruktio laadullisessa tutkimuksessa: piilomerkitysten ja ristiriitojen etsintää ja tulkintaa. Teoksessa Valli, Raine. *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Palonen, Emilia. 2008. Ernesto Laclau ja Chantal Mouffe. Diskurssiteoriaa ja radikaalia demokratiaa. Teoksessa Lindroos, Kia ja Soininen, Suvi. *Politiikan nykyteoreetikkoja*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Posti. 2019. *PAU:n lakot vaikeuttavat kotimaan ja ulkomaan postin kulkua*. Tiedotteet. https://www.posti.fi/business-news/tiedotteet/2019/20191113_lakko_vaikutukset.html (haettu 23.11.2019)

Puolustusministeriö. 2010. Yhteiskunnan Turvallisuusstrategia – Valtioneuvoston periaatepäätös 16.12.2010. Helsinki: Puolustusministeriö

Sisäministeriö. 2016. *Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta*. Sisäministeriön julkaisu 8/2016. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-085-8> (haettu 26.2.2018)

Sisäministeriö. 2017. *Hyvä elämä – turvallinen arki. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta 5.10.2017*. Sisäministeriön julkaisu 15/2017 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80782/sisaisen-turvallisuuden-strategia-verkko.pdf> (haettu 26.2.2018)

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2017. Raportti maahanmuuton taloudellisista vaikutuksista julkaistu. http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1271139/raportti-maahanmuuton-taloudellisista-vaikutuksista-julkaistu (haettu 23.2.2018)

Turvallisuuskomitea. 2015. Turvallinen Suomi – Tietoja Suomen kokonaisuusturvallisuudesta. Jyväskylä: Docendo Oy

Valtiovarainministeriö. 2018. Valtion talousarvioesitys 2018. <http://budjetti.vm.fi/indox/sisalto.jsp?year=2018&lang=fi&maindoc=/2018/tae/hallituks>

[enEsitys/hallituksenEsitys.xml&id=/2018/tae/hallituksenEsitys/YksityiskohtaisetPerustelut/26/40/40.html](https://www.eduskunta.fi/enEsitys/hallituksenEsitys.xml&id=/2018/tae/hallituksenEsitys/YksityiskohtaisetPerustelut/26/40/40.html) (haettu 23.2.2018)

Valtioneuvosto. Hallitusohjelman toteutus. <https://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/> (haettu 16.11.2019)

Virta, Sirpa. 2012. TURVALLISUUDEN TUTKIMUS. Tieteenalat ja monitieteisyyden lähtökohtia. *Tiede ja ase* 69: 112 – 126.

Wibben, Annick T.R. 2011. *Feminist Security Studies – A narrative approach*. Oxon: Routledge.

Wodak. Ruth. 2001. What CDA is about – a summary of its history, important concepts and its developments. Teoksessa Wodak, Ruth ja Meyer, Michael. *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage Publications Ltd.

Yle. 2017. *Helsingissä järjestettiin mielenosoitus pakkopalautuksia vastaan*. <https://yle.fi/uutiset/3-9545500> (haettu 28.10.2020)

Yle. 2019. *Postikärhämän lyhyt historia – mistä kaikki sai alkunsa ja miksi kiistassa ajaututtiin täydelliseen umpikujaan?* <https://yle.fi/uutiset/3-11078361> (haettu 23.11.2019)

Yle. 2020. *Uusimmat tiedot koronaviruksesta* <https://yle.fi/uutiset/3-11212596> (haettu 23.4.2020)